Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Майнай 1921 оной июниин 21-hэ гарана | № 145 (15468) | 1980 оной июниин 24, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

«МОЛНИЯ-1» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Молния-1» гэжэ хэлхеэ холбооной эзэлжээтэ хэмэл одон 1980 оной июниин 21-дэ Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдэбэ. Холын зайда телефонно-телеграфна радио-холбоо тогтоодог түхеэрэлгэнүүдые ашаглахын, мүн холын Хойто зүгэй, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй ба Дунда Азиин районуудтахи «Орбитын» пунктнуудта СССР-эй Түбэй телевиденийн программануудые дамжуулхын тула «Молния-1» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одон табигдаhан байна.

Хэмэл одон дэлхэйн бүмбэрсэгэй хойто хахад хубида эгээл саада захань 40.707 километртэй, урда хахад хубида эгээл дүтэнь 658 километрэй замда гаргагдаа. Хэмэл одон 12 час 18 минута соо Газарые тойрон дабшана.

Холын зайда радио-холбоо тогтоохо, телевиденийн программануудые дамжуулха аппаратураhаа гадна, командно-хэмжэлгын комплексын аппаратура, мүн хэмэл одоной замыень тааруулан табиха, элшэ хүсөөр хангаха түхеэрэлгэнүүд табигданхай.

Абтаhан баримта мэдээнүүдэй ёhоор, хэмэл одон дээрэ тодхогдон табигдаhан аппаратура hайнаар хүдэлнэ, хараалагдаhан программатай зохилдуулагдажа, «Молния-1» одоор дамжуулагдажа, хэлхеэ холбоон тогтоогдохо.

Советскэ Союзай Коммунис партийн Центральна Комитедэй Пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

30 оной июниин 23-да Советскэ Союзай Коммунис партийн Центральна Комитедэй Пленум болобо.

Пленум КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэhэн үндэлые шагнаад, КПСС-эй ээлжээтэ XXVI съездые зарлаха тухай асуудалые хүрэгэ.

Энэ асуудалаар Пленумэй Тогтоол мүнөөр хэблэлдэ толилогдоно.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. ГРОМЫКЫН хэhэн «Уласхоорондын байдал болон Советскэ Союзай гадаадын политика тухай» элидхэлые шагнаба.

Нүхэд Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ, А. А. ГРОМЫКЫН хэhэн элидхэлнүүд тушаа Украиннын ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. Ф. ВАТЧЕНКО, Грузиин Компартийн ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ, КПСС-эй Московско горкомой хоёрдохи секретарь В. Н. МАКЕЕВ, КПСС-эй Ленинградска горкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Ф. СОЛОВЬЕВ, «Литературна газетын» ахамад редактор, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь А. Б. ЧАКОВСКИЙ, Донецкэ областиин С. Орджоникидзиин нэрэмжэтэ «Азовсталь» гэжэ Ждановска металлургическа заводой булад хайлуулагша Г. Я. ГОРБАНЬ, Эстониин Компартийн ЦК-гай нэгэдэхи секретарь К. Г. ВАЙНО, Молдавиин Компартийн ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. И. БОДЮЛ үгэ хэлэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум нүхэр А. А. Громыкын элидхэлээр зохихо тогтоол абаа, тэрэ хэблэлдэ мүн лэ толилогдоно.

Энээгээр КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй 1980 оной июниин 23-най Пленумэй Тогтоол

КПСС-эй ээлжээтэ XXVI съездые зарлаха тухай

Советскэ Союзай Коммунис партийн ээлжээтэ XXVI съездые 1981 оной февралиин зарлаха.

Съездын иимэ зүблэхэ зүйлые батална:

1). КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоон ба дотоо- болон гадаадын политика- талаар партийн бэелүүлхэ- ээтэ зорилгонууд—элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев.

2). КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссийн тоосоон—элидхэлшэ КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссийн түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. Сизов.

3). СССР-эй 1981—1985 онуудай экономическа ба социальна хүгжэлтын гол хараа- шэглэлнүүд—элидхэлшэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин.

4). Партийн түбэй органуудые hунгалта.

3. КПСС-эй XXVI съездэ түлөөлэлгын нормо тогтоохо: партийн 3350 гэшүүдhээ нэгэ делегат.

4. КПСС-эй XXVI съездэ делегадууд партийн Уставай ёhоор областной, хизаарай партийна конференцинүүд болон союзна республикануудай Компартинуудай съезднүүд дээрэ хаамал (нюуса) дуугаа үгэлгөөр hунгагдаха. Украиныи, Белоруссийн, Узбекистанай ба Казахстанай Компартинуудhаа КПСС-эй XXVI съездэ делегадуудые hунгалга областной партийна конференцинүүд дээрэ үнгэргэгдэхэ.

Совет Армийн, Далайн-Сэрэгэй Флодой, дотоодын болон хилын харуулай сэрэгүүдэй партийна организацинуудта ородог коммунистнууд областной, хизаарай партконференцинүүд гү, али союзна республикануудай Компартинуудай съезднүүд дээрэ харьяата партийна организацинуудтай хамта КПСС-эй XXVI съездэ делегадуудые hунгаха.

Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодой хилын саана байдаг частьнуудай партийна организацинуудта ородог коммунистнууд сэрэгэй зохихо соединенинүүдэй партийна конференцинүүд дээрэ КПСС-эй XXVI съездэ делегадуудые hунгаха.

РОССИН ТАРЯАШАДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

РОСТОВ-НА-ДОНУ. Доной тарялашад ургаса хүряалгадаа бэлэдхэлээ дүүргэжэ байна. Олонхи районуудта бухы агрегадууд бэлэн болгогдонхой, хүряалга-зөөлгын мянга гаран комплекс эмхидхэгдэн байгуулагданхай. Хаа хаачагүй ургаса хадажа унагааха, сохихо, hолоомыень хүряажа абаха, хүрьhыень элүүрилхэ хүдэлмэриин болзор зохёогдоно. Бухы комбайнууд болон транспортын түхеэрэн сүүдхэдээ хүдэлгэгдэхэдэнь, экипажнуудай ажалай аккордно-шангай тулб тогтоогдохоор хараалагдана. Доной механизаторнууд ургасаяа хүдэлмэриин 8—10 удэрэй турша соо хүряажа абахые түсэблэнэ.

МАХАЧКАЛА. Дагестанай тарялан дээрэ ургаса хүряажа захалба. Ажахынуудта хүряалга-зөөлгын отрядууд, техническэ талаарнь хангаха, заhабарилха звенонууд хүдэлнэ. Түрүүшын дүнгүүд тарялашадые урмашуулба. — Гектар бүриhөө дунда зэргээр 30—35 гектар ороohон хүряагдана. Партийно-комсомолой бүлэгүүд ургасаяа гээлтэ хоролтогуйгөөр хүряажа абалгые хинана.

ОРЕЛ. Орловско областиин тарялашад гэршүүхын талмай дээрэ зуруул хоорондын элүүрилгэ хэжэ байна. Энэ жилдэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгэтэй түрүү аргаар гэршүүхэ тариба. Область дотор гэршүүхын поли 70 мянга шахуу гектарта хүргэгдэнхэй. Хахад миллион шахуу центнер ороohо гүрэндэ хүдалдахые түсэблэнэ.

КРАСНОДАР. Хизаарай урда районуудта ороohотобобово ургамалнуудые хүряажа захалба. Крымскэ, Абинска, Динскэ болон бусад районуудай тарялашад 10 мянган тонно ногоон горох гүрэнэй пунктнуудта тушаагаа. Крымэй болон Адыгейн комбинадууд консервэ гаргажа захалба.

ВОЛГОГРАД. Областиин ажахынуудта хүряалга-зөөлгын комплекснуудай ямараар эмхидхэгдэжэ байhые шалгаха харалга болобо. Механизаторнууд набтараар ургаhан ба хэбтэшэлэн таряа хадахын тула тусхай түхеэрэлгэнүүдые бэлдэhэн байгаа. Залаата ургамалнуудые дабхар баал болгон хадажа унагаахын тула зорюута түхеэрэгдэhэн түргэн ябадалтай жаткануудаар звенонууд хангагданхай. Энэнь хадалга, хүряалга дээрэ комбайнуудай ажалай бүтээсые 1,5 дахин ехэдхэхэ, түлишэ гаргашалгые хороохо арга олгохо байна. (ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

ДҮРБЭН ҮУГААР ЛҮҮЛБЭ

Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой түрүү хонишон Нина Валиевна Валиева байгша ондо харууhалжа байhан отарынгаа зуун эхэ хонин бүриhөө 125 хурьга абажа, табан жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур тус бүрилөө 20 килограмм шэгнүүртэй 400 хурьга ажахынгаа баялигта нэмээбэ.

Табадахи жэлээ эхэ хонидые харууhалжа байhан нүхэр Валиева энэ ехэ амжалта гэнтэ туйлаа бэшэ. Тэрэ жэлhээ жэлдэ оролдосо ехэтэйгээр хүдэлжэ, амжалтаяа улам ехээр арьбадхажа ябана. Нёдондо жэлдэ тэрэ зуун эхэ хонин бүриhөө 112 хурьга абаhан байна.

Нютагайнь хүнүүдтэй hая уулзахадаа, Валиевагай хайшан гээд нимэ амжалта туйлаhаарнь hонинрхоходомнай: «Тэрэмнай, юрэдөө, айхабтар бэрхэ, ажалша, малша — дүрбэн тэгшэ эхэнэр лэ. Иимэл хүнүүд ажалай баатар болодог ёhотой даа», —гэhэн нэгэ hаналтай байгаа hэн.

В. ЭРДЫНЕЕВА.

Улаан-Удын локомотивовагон заhабарилгын заводой аппаратна цехтэ Иван Кондратьевич Заболотский дүшэ гаран жэлэй туршада бригадираар хүдэлнэ. Тэрэ слесарь мэргэжэлтэй юм. Энэ сагай туршада гуша гаран хүниие мэргэжэлдээ hургажа гаргаа. Эрхим hурган хүмүүжүүлэгшэ, ажалай ветеран, түрүү слесарь Ажалай Улаан тугай орденоор шагнагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. К. Заболотский мэргэжэлдээ hургаhан залуу хүдэлмэришэд А. Щапов, Виктор Михайловтай хөөрэлдэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ТАРИЖА ДҮҮРГЭХЭЕЭ БАЙНАБДИ

Эдэ үдэриүүдтэ манай огородшод помидор болон капустын рассада тарялан дээрэ hуулгаха хүдэлмэрсэ түлэг ябуулжа байна.

Энээнhээ урда жэлнүүдтэ ажахыда огородой эдеэнэй ургамалнууд гол түлэб июниин 20-до хуу хэзэрэ таригдажа дүүргэгдээд байгша hэн. Харин байгша ондо нь хабар хожом болотор, зунай эхэсэршье хүйтэн байhанhаань боложо, овощой рассада тарялан дээрэ hуулгаха хүдэлмэриин болзор 2—3 хоногоор хойшолуулагдаа гээшэ.

Манай дүрбэдэхи отделениин овощ ургуулдаг бригада бүхыдөө энэ жэлдэ 29 гектарта капуста, 4—4 гектарта үгэрсэ, помидор, 3 гектарта свёкло, үшөө 4 үлүүтэй гектарта эдэб жэжэ овощ ургуулха түсэбтэй юм.

Хэнэйшье мэдэhээр, капуста болон помидорой hайн шанартай рассада ургуулха гээшэ харюусалгатай, ажал ехэтэй, шухалашье удха шанартай болоно. Эндэ бригадын үнинэй огородшод Ханда Дымбрынова, Бимба Раднаева, Бальжима Харлуева, hаянай хүдэлжэ байhан залуушуул Хорло Галсанова, Светлана Дабаева гэгшэд ехэхэн оролдолго шадабари гаргаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үнэн дээрэ, огородшод ургасын түлөө түхэреэн жэл соо шахуу хүдэлдэг гээшэ ааб даа. Тингэбэшье хабартаа, зундаа, намартаа ажалнай илангаяа ехэ болодог. Бидэ тарялангаа намар хахалуулаад, хабар эртэ хүрьhэнэй гэдэхэлээрнь, тэрнээ БДТ түхэлэй борнойгоор борнойлжо, шинг нойтыень барина, буртаг үбhыень сэбэрлэнэ, шоройень жэгдэлнэбди. Тингээд уhалhан бэеэрээ, удаань тарихынгаа урда дахин хахалаабди. Хэдэн дахин таhалжа, гектарай 7—8 центнер хүрэтэр минеральна үтэгжүүлгэ оруулаабди. Энэмнай азотно, фосфорно болон калийна үтэгжүүлгэ болоно.

hүүлдэнь овощой үрэhэ гү, али рассада поли дээрэ тариhан хойноо дахин уhалаабди. Тингэжэ хабарhаа хойшо огородоймнай газар 4—5 дахин уhалагдаад байна. Манайда уhа дээгүүр сасан хаяха ДДН-70 түхэлэй гурбан, ДДА-100 түхэлэй нэгэ агрегат хүдэлнэ. Тэдэнние даажа байдаг механизаторнууд Фёдор Имеев, тэрнэй хүбүүд Юрий, Владимир, мүн үнинэй механизатор Михаил Хлебодаров гэгшэд газар уhалдаг машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр, hаадгүйгөөр хүдэлгэжэ шадана. Тэдэнэр зундаа огородой газарые хэрэгтэй соонь хэдышье дахин уhалжа, шинг нойтоор таhалгаряагүй хангаха юм.

Байгша ондо манай бригадынхид бухы газарайнгаа гектар бүриhөө 180 центнер овощой ургаса абаха түсэбтэй hаа, тэрэнээ 200 центнертэ хүргэхэ зорилготой.

Ц-Х. ЦЫРЕНДОРЖИЕВА,
Улаан-Удын районой Ивалгын ОПХ-гай огородшодой бригадир.

ЗУНАЙ БЭЛШЭЭРИИЕ ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭЕ

ХАБАЯА ХАРУУЛХА БАЙХА

Хэнэйшье мэдэhээр зундаа, намартаа адууhа малые хээрын түнга ногоотой бэлшээридэ зүбөөр адуулжа шадаал hаа, мяха, hүн ехээр, гаргаша багатайгаар абтадаг ааб даа.

Тиимэhээ эгээл мүнөө зунай түрүүшын үдэрhөө бухы малай бэлшээрие зүбөөр эмхидхэжэ, ехэ продукци абахын түлөө хам орон тэмсэхэ саг ерэбэ. Эндэ одоол үдэр бухэн үнэтэй гээшэ. Тиинhээ тинтэрээ үбhэ тэжээлээр дутамаг, бэрхэтэй үбалжэлгэ тудалдажа, зарим ажахы фермэнүүдтэ малай ашаг шэмэ доошолоо, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбэй дүүргэдэхэнь хүшэр болонхой.

Эдэ бүгэдые харааса абажа, Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Дээдэ-Юрөөгэй hаалиин фермын коллектив өөhэдынгөө арга боломжо хаража үзөөд, зунай үедэ hу ехээр hааха гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абажа, район дотороо малшадай дунда мурысөө үүсхэбэ. Амжалта туйлаха, зориhондоо үүрэхэ найдамтай зарим тэды үндэhэ hуури табижа шадаhан хадаа эндэхи малшад түс тустаа үндэр уялгануудые абаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Тусхайлбал, үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ үбhэ тэжээлэй хомор байбашье hаань, Дээдэ-Юрөөгэй фермынхид хамаг хүсэ шадал, мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн хүдэлжэ, муу бэшэ үрэ дүн түйлаа. Жэшээнь, жэлэй эхинhээ хойшо табан hарын туршада бухы фермээрээ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 900 килограмм hу hаагаа гэхэ гү, али районой бусад фермэнүүдэй коллективүүдтэ орходоо үбэлжүүлгын үедэ эгээн ехэ hу абажа шадаа. Тэрэшэлэн нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, үнеэн бүриhөө табяад килограммаар ехэ hу hаагаа юм.

Гэбэшье hу бүрэн ехээр абаха бии байhан бухы арга боломжонуудаа үшөөл гүйсэд хэрэглэнэгүйбди, энэ талаар арга боломжо яhала бии гэжэ коллективэй олон hаалишад мэдэрнэ. Нэн түрүүн тэмдэглэхэдэ, малай үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэри тодорхой шэглэлтэйгээр ябуулагдабашье, бухы республика соогоо суурхаhан Юрөөгэй үүлтэртэ фермын урдань түйлаhан хэмжээндэ үшөөл хүрөөгүй байна. Социалис Ажалай Герой П. Ж. Жалсанова, эрхим hаалишан Д. Д. Цырендоржиева гэгшэд бүри арбаад-хорёод жэлэй сазна үнеэн бүриhөө жэлдээ 5000 килограмм hу абажа шададаг байгаа hэмнай. Энэ фермые мүнөө даажа байhан республикын габьяата малшан, коммунистка Дулма Жамбаловна Цырендоржиева өөрөө юhэдэхи табан жэлэй туршада үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 3300 килограмм hу hаагаад, ВДНХ-гай диплом болон хүнгэн автомашинаар шагнаглаа бэлэй. Фермын эрхим hаалишад Мидаг Чултумова, Надежда Табхарова гэгшэд мүн лэ жэл бүри горитой амжалтануудые түйлажа ябаа.

Ингээд ерэхэдээ, фермын үнеэдэй hу шэмые ганса зунай бэлшээрииншье үедэ бэшэ, харин түхэреэн жэлэй туршада дээшэлүүлхэ арга боломжын бии байhаниинь эндэhээ элитээр харагдана. Тэрэнэйл түлөө тэмсэл мүнөө эхилбэ гээшэ.

«Бидэ, Дээдэ-Юрөөгэй фермын hаалишад, мал адуулагшад, өөhэдынгөө арга боломжонуудые хаража, тооложо үзөөд, зунай бэлшээриин үеын табан hара соо (май—сентябрь) үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1250 килограммhаа бага бэшэ hу hааха гэжэ шидэзэбди!» —гэжэ тус фермын коллектив социалис уялганууд соогоо бэшэнхэй.

Энэ хадаа hаалишадай түсэбтэ даабариhаа 130 килограммаар ехэ болоно. Тиихэдэ фермын түрүү hаалишад Надежда Табхарова. Санжидма Цыбикдоржиева, Мидаг Чултумова гэгшэд зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриhөө түс тустаа 1270—1280 килограмм hу hааха уялганууде абаа. Фермын найман hаалишадтай хамта эндэхи мал адуулагшад М. Буйдуров, В. Щеломенцев гэгшэд hу hаалиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ баhал тодорхой харюусалгатай байhанаа мэдэрнэ.

Зуhаландаа гараhанhаа хойшо тэдэнэр түрүүшын үдэрhөө үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээжэ эхилээ. Дээдэ-Юрөө, Хүлэрэнтэ, Орбонто гэхэ мэтэ газарнуудай эзэлшээридэ бухы hаhаараа малаа адуулжа ябаhан Мункожаб Буйдуров тэндэхи хагда ногооной, горхо голой уhа hайса мэдэдэг, хаана, хэзээ, хайшан гээд малаа бэлшээхые гүйсэд баhал мэдэдэг хүн юм.

Гэхэтэй хамта мүнөө жэл эндэхи бэлшээри хагда, ногоогоор үшөөл мүушаг байна. Тиимэhээ үбэлжөөндөө байhан hолоомоёо хэршэжэ зуhаландаа асараад, эндэ толхогдоhон ехэ тогоон (котёл) соо халааhан уhанда тэрэнээ буйлуулан, арга боломжынгоо зэргээр hолоомоёо ороohо тарянай зүйлтэй холижо, шэнгэн, шанаржуулагдаhан тэжээл болгожо үнеэдтээ үгэнэ.

Зунай бэлшээриин үедэ эндэхид үнеэдээ заатагүй удэрэй гурба дахин hаадаг. Тогтонижоhон нэгэ үе сагтаа үнеэдые hааха. эдеэлүүлхэ журам баhал жэншэдгүй сахигдадаг.

Продукциин шанарай түлөө эндэхид баhал шангаар тэмсэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, энээнhээ урагша фермын тушааhан hүнэй тон бага хуби I сортоор тушаагдадаг hэн. Нимэ байдал коллективэй hанаа зобоожо. дутагдалнуудые усадхаха, hүнэй шанарые hайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдажа бэелүүлэгдээ. Жэшээнь, hүнэй амhарта, hу шүүдэг материал болон продукци хадагалдаг газарые ариг сэбэрээр байлгадаг, hу хүйтэрүүлдэг тэрэл hаба соонь байлгаад тушаажа байдаг болонхой.

Социалис уялганууда амжалтатайгаар дүүргэхын тула коллектив дотороо мурысөө эмхидхэхэ ажал ябуулагдана. hаалишадай үдэр бүрнин дүнгүүд, hааhан hүнэйнь хэмжээн, шанар арбан үдэр бухэндэ согсологдожо байдаг. Энэ болзор соо заатагүй шалгалтын hу hаалга үнгэргэгдэжэ, үнеэдэй hу шэмэ зүбөөр тодорхойлогдоно.

Саашадаа арбан хоног бүхэнэй дүнгүүд фермын коллективэй хамтын суглаан дээрэ согсологдожо, хэнэй, ямараар хүдэлhэнийнь зубшэн хэлсэгдэжэ байха юм. Ямар нэгэ бэрхэшээл дутагдалай гараа hаань, саг зуурын хэмжээ абажа байха гэлсэнхэй. Мурысөөндэ эрхимлэжэ гарахын түлөө мүнөө фермын hаалишад хоорондоо аhан шадалаараа оролдоно.

П. БАЗАРЖАПОВ,
КПСС-эй Гусиноозерскын горкомой хүдөө ажахын таhагые даагша.

ЭРДЭМТЭДЭЙ СУГЛААН

СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда hургуулинуудай министерствын математикаар научно-методическа совет болон Зүүн Сибириин техническа институтай эрдэмтэд үсэгэлэн Улаан-Удэдэ сугларжа, «Зүүн Сибириин Алас-Дурна зүгэй дээдэ hургуудта технологическа мэргэжэлдэ математика математика зэалга тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Зүблөөндэ Зүүн Сибириин, Алас-зүгэй технологическа, политехническэ институтуудай, хүдөө ажахын институтуудай каафедрые даагшанар, СССР-эй Дээдэ hургуулинуудай министрствын тулөөлэгшэд, Москва, Киев, Баку, Таллин, Тополь, Красноярск болон бусад городуудай институтуудай багшанар, эрдэм хабаадалсана.

Улаан-Удэ хотодо эхилhэн энэ ехэ hаа хадаа билэндэ, Дээдэ hургуулинуудай багшанарта, тон ехэ шухала удаартай. Тиимэhээ мүнөө үедэ дээдэ hургуулинуудта математика заалгын талаар hаhан тухай өөhэд өөhэдынгөө hанаа дурадхалнуудые хэлэхэ бэлэн гэжэ hанаба,—гэжэ Зүүн Сибириин технологическа институтай ректор, профессор Фролов зүблөө нээхэдээ мэдүүлэв.

СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда hургуулинуудай министерствын математикаар научно-методическа совет болон Зүүн Сибириин техническа институтай эрдэмтэд үсэгэлэн Улаан-Удэдэ сугларжа, «Зүүн Сибириин Алас-Дурна зүгэй дээдэ hургуудта технологическа мэргэжэлдэ математика математика зэалга тухай» асуудалаар зүблөөндэ Зүүн Сибириин, Алас-зүгэй технологическа, политехническэ институтуудай, хүдөө ажахын институтуудай каафедрые даагшанар, СССР-эй Дээдэ hургуулинуудай министрствын тулөөлэгшэд, Москва, Киев, Баку, Таллин, Тополь, Красноярск болон бусад городуудай институтуудай багшанар, эрдэм хабаадалсана.

Улаан-Удэ хотодо эхилhэн энэ ехэ hаа хадаа билэндэ, Дээдэ hургуулинуудай багшанарта, тон ехэ шухала удаартай. Тиимэhээ мүнөө үедэ дээдэ hургуулинуудта математика заалгын талаар hаhан тухай өөhэд өөhэдынгөө hанаа дурадхалнуудые хэлэхэ бэлэн гэжэ hанаба,—гэжэ Зүүн Сибириин технологическа институтай ректор, профессор Фролов зүблөө нээхэдээ мэдүүлэв.

Манай корр.

Государственный комитет СССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли
Индекс 5901

«Текстильщик» манай айшан

Буряадаймнай хүнгэн промышленностиин ехэнхи продукциие хүсэтэ индустриальна комплекс болон ургаһан Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадай коллектив үйлэдбэрилэн гаргадаг юм. Гансахан энэ жэлэй табан һара соо тус коллектив түсэбһөө гадуур 1189 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна. Гаргаһан бүдэйнь 42,4 процент гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй. Тиихэдэ «Баргажан», «Россиянка» гэжэ хоёр янзын буд «Н» гэһэн индекстэйгээр гаргагдаба. КПСС-эй XXV съездын шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, тус комбинадай коллектив арбадахи табан жэлэй 16 квартал соо РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерствын ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртһэн байха юм.

Коллективэйнгээ ажалай ашаг үрэ, шанарые дээшэлүүлхын, продукциин шанар һайжаруулхын, арбадахи табан жэлэй түсэб, уялгануудые сүм бэелүүлхын түлөө эршэтэ социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые согсолхо, олондо мэдээжэ болгохо талаар комбинадай партийна комитедэй, дирекциин, профсоюзай ба комсомолой комитедүүдэй орган — «Текстильщик» газетэ ехэ үүргэ дүүргэдэг. Мүнөөдэрэймнай энэ түсхай хуудаһан «Текстильщик» газетын редакциин эмхидхэһэн материалнуудһаа бүридхэглэбэ.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

«Үйлэдбэриин ашаг үрэ, шанарай түлөө тэмсэл — арбан нэгэдэхишье табан жэлдэ манай гол зорилго зандаа үлэхэ. Арадай ажахыда һомологдоһон түхэриг бүхэн ашаг олзо үгэхэ, манай промышленностиин ба худөө ажахын үйлэдбэрилһэн бүхы продукци гүйсэд хэрэглэмжэдэ гаргахаар эрхэ байдал тогтоохо шухала», — гээд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1979 он) Пленум дээрэ Л. И. Брежнев хэлээ һэн. Тиимэһээ ашаг үрэ, шанар, алмалта, арьбалалта гээшэ манай хүгжэлтын нөөсэ арга боломожо болоно бшуу.

Бидэ, нооһо илгалгын цехэй худэлмэришэд, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар, түрүүшын шалгалтаар тушаахые оролдодогбди. Энэ манай нэн түрүүшын зорилго. 1979 ондо манай цехтэ продукциин шанарые хинан хүтэлхэ комплексно гурим нэбтэрүүлэгдээ һэн. Бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые улам һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Нооһо илгалгадай дунда, «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ», «Шанарай талаар эрхимлэгшэ» гэһэн конкурснүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг. Үйлэдбэриин соёл болбосорол шалгаха ниитын харалга болодог. Эдэ бүхы хэмжээнүүд мэргэжэлээ гүйсэд шудалһан, эрхимээр худэлмэрилэгшэдые, мүн гээгдэгшэдыешье тодоруулхада туһатай байдаг гээшэ.

Жэл бүри манай цехтэ техническэ мэргэжэл олгодог һургуули дүүргэһэн залуушуул ерэнэ. Тэдэниие мэргэжэлдэнь дүршүүлхын, шанарай түлөө шангаар тэмсэхэ талаар бригадынгаа ёһо гуримда һургахын тула ехэ оролдоло гаргагдадаг гээшэ. Һаяхан ерэһэн залуушуул дүршэлтэй бэрхэ, хуушанай худэлмэришэдтэ даалгагдадаг.

Цех доторнай шанарай талаар харуулан ойлгуулламжын стенд, ханын газетэнүүд гаргагдадаг заншалтай юм. Эндэ үдэр бүри түрүүшын шалгалтаар продукцияа тушааһан, мүн голодоһо гаргаһан хүнүүд нэрлэгдэдэг байна. Мүн халаанай мастер үдэр бүри худэлмэришэдөө суглуулжа, ажалайнгаа дүн согсолдог, дутагдалнуудаа элирүүлдэг байха юм. Нимэ суглаанүүд дээрэ түрүү худэлмэришэд дүршэлөө хуваалдадаг, голодоһо гаргаһан, ажалдаа хайша хэрэтээр хандаһан хүнүүд нүхэдэйнгөө үрда тоосодог юм. Мүн али нэгэ бригадыншье тоосоо шагнаха ушаг гарадаг. Юуб гэхэдэ, манай коллективтэ бүхы ажалайнгаа, продукциингаа шанарай түлөө бүгэдэ бригадаараа харюусадаг ёһо гурим зайсшалтай болонхой.

Гадна арадай хинагшадай «комсомолой прожекторэ» саг үргэлжэ рейднүүдые үнгэргэжэ, продукциин шанар, ажалай журам, худэлмэриин аюулгүйе сахиха ябадал шалгадаг. Тэрэнэй дүнгүүдээр «Халаахай», «Сошордомо дохёо», «Сахилгаанай хуудаһанууд гаргагдадаг гээшэ. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганүүдай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ, 1978 оной хидо орходоо, голодоһо гаргалга нилээд хороо.

Энэ жэлэй эхиндэ манай цехтэ продукциин шанар һайжаруулха талаар хэдэн шэнэ хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Тэдэнэй ёһоор, түсэбөө дүүргэдэгүй, голодоһо гаргадаг худэлмэришэдтэй түсхай хэмшээлнүүд үнгэргэгдэдэг болоо. Һүрган хүмүүжүүлэгшэдэй үүргэ ба харюусалгын дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдана. Нооһо илгагшадай мэргэжэл шалгажа, сэгнэлтэ үгэхэ, тэрэнэй тула түсхай харалга-конкурс үнгэргэхэ түсэбтэйбди. Эдэ бүгэдэ продукциин шанар һайжаруулгада нилээд ехэ шье, туһатайшье нүлөө үзүүлнэ.

Б. АЮШЕЕВА,
нооһо илгагшадай бригадир, Буряадай комсомолой шангай лауреат.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙМНАЙ ЗОРИЛГОНУУД

АШАГ үрэ ба шанарай табан жэл гэжэ нэрлэгдэнэн арбадахи табан жэл дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Энэ табан жэл ороноймнай хүгжэлтын, совет арадаймнай ураг-шаа дабшалтын түүхын хуудаһанда алдарта хэрэгүүдэрээ бэшэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Табан жэлэй түгэсхэхы жэл, КПСС-эй XXVI съездые обществымнай ажабайдалда онсо шухала удхатай жэл болоно. Энэ жэл хадаа В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойн баярай жэл, совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда гайхамшагта Илалта туйлаһаар 35 жэлэй ойн жэл, КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор үгтахын түлөө эршэтэ тэмсэлэй ябуулагдаха жэл болоно бшуу. Энэ жэлдэ бүхы совет арадтаяа хамта манай хүнгэн промышленностиин худэлмэришэдшье эршэтэйгээр худэлжэ гараха эрмэлзэлтэй.

Арбадахи табан жэлдэ Арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд дотор хараалагдаһанай ёһоор, ороноймнай предприятинуудта 12,5—13.1 милиард дүрбэлжэн метр буд нэхэгдэхэ ёһотой. Энэнь 1975 онойхидо орходоо 26,7—33.8 процентээр дээшэ байха. Тэрэнэй үндэһэ һуурие бэлэдхэн, 1976—1979 онуудта орон доторнай буд нэхэлгын 100 предприяти бодхоогдожо, һэльбэн шэнэлэгдэжэ ашаглалгада оруулагдаһан байха юм. Энэ дүрбэн жэл соо манай промышленностиин үйлэдбэриин технологи нарижуулагдаа, продукциин шанарые хинан хүтэлхэ комплексно гуримууд нэбтэрүүлэгдээ, худэлмэреэ гүйсэд онһожоруулха, автоматизацилха талаар нилээд ехэ оролдолго гаргагдаа гээшэ.

Бүхы промышленностьдамнай боложо байһан ехэ хубилалтануудай долгин манайше комбинадта үзэгдэһэн байна. Арбадахи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо манай олохон цех, таһагууд һэльбэгдэн шэнэлэгдээ. Тиигэжэ үйлэдбэриингөө талмайе 2 мянга шахуу дүрбэлжэн метрээр үргэдхэһэн байнабди. Энэл хугасаа соо 129 шэнэ машина, түхеэрэлгэ тодхогдожо, хуушаһан 124 түхеэрэлгэ һэльбэгдэн шэнэлэгдээ. Тэрэнэй ашаар 234,4 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо абтаа. Үйлэдбэриин хүсэнүүд нооһо ээрэлгэ дээрэ 10.6 процентээр, бүд нэхэлгэдэ 7.6 процентээр нэмэһэн байна.

Худэлмэриин эрхэ байдалые һайжаруулхын тула цехүүдэй агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдаа. Олонхи участогуудта ажалые комплексноор механизацилгын худэлмэри ябуулагдаа. Тиигэжэ хэдэн поточно ба онһожоруулагдамал линиинүүд мүнөө худэлдэг болонхой. Гэхэтэй хамта үйлэдбэриин түсэб, социалис уялгануудаа саг үргэлжэ квартальһаа квартал бүридэ дүүргэдэг байгаа. Тэрэнэй ашаар комбинадаймнай дүрбэн жэлэй түсэб бүхы технико-экономическа талааараа сүм дүүргэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 13 миллион 318 мянган түхэригэй продукци худалдаһан, бүхыдөө 17 миллион 218 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэнэн байха юм. Тэрэ тоодо 435 тонно нооһон угаагдаһан, 100 тонно утаһан эзэргдэнэн, 75 мянган метр бүд нэхэгдэнэн гээшэ. Дүрбэн жэл удаагуур манай коллектив Бүхсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барижа байнан алдартай:

Энэ амжалта имагтал хүн бүхэнэй оролдолго, эрмэлзэлэй ашаар туйлагдана гэбэл алдуугүй байха. Тиимэһээ бидэ худэлмэришэдэйнгөө социально-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг гээшэбди. Энэ хэрэгтэ дүрбэн жэл соо 13 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Мүнөө худэлмэришэдэйнгөө үхибүүдые саад, яслинуудаар гүйсэд хаганхайбди. Комбинаднай пионернүүдэй өөрын лагерьтай, худэлмэришэдэй амарха, арганлуулха профилакторитой. Гүйсэд хангагданхай медицинын таһаг нээгдэнхэй. Гэр байрын барилга үргэлжэлнөөр.

Үйлэдбэри дээрэ ажалаи эрхэ байдал хангаха талаар илангаяа ехэ оролдолго гаргагдана. Бүхы цех, таһагууд шэнэлэгдэн һэльбэгдэжэ, мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр түхеэрэгдэжэ байнхай. Утаһа шэрдэлгын цех баригдана, нооһо угаалгын үйлэдбэриин гол корпус үргэдхэгдэнэ. Мүн ондоошье барилга ехээр хэгдэнэ.

Иигэжэ арбадахи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл хахад соо горитой худэлмэри ябуулагдаа гээд тэмдэглэхэ эрхэтэйбди. Гэбэшье энээгээр һанаагаа амаруулһанай хэрэггүй. Манай үйлэдбэридэ мүнөө үшөөшье ехэ амжалта туйлахаар арга нүхэсэл гүйсэд бии. Ажалаа зүбөөр эмхидхээд, бултанай эдэбхи үүсхэл, эрмэлзэл оролдолгые бадаруулжа шадаад байбал, жэлэй 10—15 мянган метр бэшэ, харин 25—30 мянган метр буд түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ, бүхы бүдэйнгөө хахадыень гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэйгээр гаргаха арга боломжотойбди гээд мэдэрхэ эзргэтэйбди.

Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шиидхэхэ зорилгонууднай, хэхэ ажалнай ехэ. Нэн түрүүн онһоон түхеэрэлгэ, машинануудай һаатаха ушарые усадхажа, бүхы цех, участогуудай жэгдэ ажалые хангаха ёһотойбди. 1981 ондо комбинадайнгаа гаргадаг продукциин ассортиментын 15 процентнээ бага бэшые шэнэлхэ байнабди. Тэрээнтэй хамта шанарай түлөө шанга тэмсэл ябуулагдаха. Бүхы гаргадаг бүдэйнгөө 45—50 процентые гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүргэхэ гэһэн шухала зорилго табигдана.

Нооһо угаалгын үйлэдбэридэ ажалые онһожоруулха талаар ехэ худэлмэри хэгдэхэ байна. Эндэ нооһо илгалгын конвейер, тэрэниие хадагалха онһожоруулагдамал склад, нооһо уриха участок бэлдэгдэхэ. Утаһа ээрэлгын үйлэдбэридэ шэнэ технологическа лини тодхогдохо. Уригдан илгагдаһан нооһо һамналгын аппарадуудые онһожоруулагдамал аргаар ябуулдаг болгохо. Эдэ бүхы һэльбэн шэнэдхэлгын худэлмэриие манай конструкторска бюро тодо наринаар зохёожо, эрхилхэ байна. Мүн бүд нэхэлгын шэнэ цех барилгада техническэ документаци бэлдэгдэхэ байна.

Цех, участок бүхэндэ уһа, дулаа, уурал, электрын эльшэ хүсэ гаргашалгые хараалха, нооһо илгалгын цехтэ, ээрэлгын үйлэдбэридэ байрынь агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ тодхохо шухала. Энэ ахамад энергетигэй таһагай коллективэй бэелүүлхэ зорилгонууд гээшэ.

Үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай барилганууднаа гадна, энэ жэлдэ 80 квартиратай байрын нэгэ гэр ашаглалгада үгэхэ, 120 квартиратай нэгэ гэрэй барилга дүүргэхэ, мүн 80 квартиратай нэгэ гэрэй барилга эхилхэ байнабди.

Гадна комбинадайнгаа бүхы цех, таһагуудай, элдэб албануудай худэлмэриие нарин нягта түсэбэй ёһоор ябуулдаг болгохо, бүхы худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадые материальна талаарнь урмашуулха гурим тогтонижуулха шухала. Тиигэжэ ажалай бүхы ниитын гурим сахилгые үйлэдбэриингөө соел болбосорол бүри үндэр шатада гаргаха байнабди. Эдэ бүхы худэлмэриин гол уг зорилгонь үйлэдбэриин ашаг үрэ, шанарые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэһээ эхитэй байха эзргэтэй.

К. АЛЬЦМАН,
комбинадай директор.

ХИНАГШАДАЙ НЮДЭН ХУРСА

Манай комбинадай нооһо илгалгын цехэй арадай хинагшад продукциин шанарые, худэлмэриин сагай хэр зүбөөр ашаглагдадагые, ажалай аюулгүйе сахилгые шалгаха рейднүүдые саг үргэлжэ үнгэргэдэг юм. Шалгалтын дүнгүүд тэрэ дары тусхай стенд дээрэ «Сахилгаан» хуудаһануудта бэшэгдэдэг байна. Онсо анхарал үйлэдбэриин болбосоролдо хандуулагдана.

Эндэ ниитын худэлмэриин эдэбхитэй Г. Языкова, В. Афанасьева, В. Суздальцева, Н. Абрамова, А. Шишкина, Н. Паникаровская гэгшэдэй оролдолго эрмэлзэлые онсо тэмдэглэлтэй. Тэдэнэй элирүүлһэн дутуу дундануудые комбинадай уран зурааша Т. Н. Пискунова шог энеэдэтэйгээр зураглан, олоной анхаралда, шүүмжэлэлдэ гаргадаг.

Тус худэлмэриин ашаг үрэ эли тодоор харагдана. Жэшээлэн хэлэбэл, элдэб шалтагаанаар ажалһаа хожомдолго усадхагданхай. Ажалай ба ниитын журам эбдэгшэдтэй тэмсэл ябуулагдана.

Энэ хэрэгтэ арадай хинагшадай үнэн туһалагшад «комсомолой прожекторэй» гэшүүд Н. Демина, Р. Еранская, Г. Кожемякина, Ф. Ефимова, Т. Черкашина гэгшэд ехэ хубитаяа оруулдаг юм.

Ю. БОГОМОЛОВ,
комбинадай арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшын орлогшо.

БҮХЫ ЮУМЭН АЖАЛАЙ ЖУРАМЬАА

МАНАЙ үйлэдбэриин коллектив арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэхын түлөө оролдон ажаллана. Үнгэрэгшэ жэлэй, мүн энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэб бүхы технико-экономическа талааараа бэелүүлэгдээ һэн. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбнай 110 процент дүүргэгдэнхэй.

Үйлэдбэриимнай бүхы таһагуудта бүд нэхэлгын технологи улам нарижуулха талаар горитой худэлмэри ябуулагдана. Продукциин шанарые хинан хүтэлхэ комплексно гурим ажал дээрээ гүйсэд нэбтэрүүлэн, хэрэглэдэг болонхойбди. Энэ гурим хүн бүхэнэй ажалда, тэрээнһээ уламжалан, манай гаргадаг бүдэй шанар һайжаруулгада ехэтэ нүлөөлдэг гээшэ.

Харин өөрынгөө халаан туһай хэлэбэл, манай коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ, энэ жэлэй табан һара соо түсэбөө бүхы технико-экономическа талаарнь дүүргэһэн байна. Үйлэдбэриин халаануудаа дундаһаа эгээ багаар голодоһо гаргаһан, ажалаймнай бүтээсэ, бусадта орходоо, 1 процент дээшэлһэн юм. Тэрэ энэ хугасаа соо манай халаа оройдоол нэгэ дахин түрүү нуурн эзэлһэн байна. Юуб гэхэдэ, ажалаймнай журам һуулдана, ажалдаа хожомдохошье ябадал ушардаг.

Тиимэһээ бидэ энэ асуудал худэлмэришэдэй суглаанүүдээрээ хэлсэжэ, һүрган хүмүүжүүлэгшэдэй үүргые дээшэлүүлхэ гэжэ шиидхээ һэмдэглэнэ. Бишье залуу худэлмэришэдэй Сергей Бурдуковскиие шефтээ абанхайб. Сергей мүнөө мэргэжэлээ яһала шудалжа, һара бүриингөө даабаринге эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

Ажалаа табан хургандаал адлаар мэдэхэ болоһон, эрхим мэргэжэлтэд манайда олон. Зүүгаан хүндэмнай «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн, хүндэмнай «Шанарай талаар эрхимлэгшэ» гэһэн хүндэтнэрэ зэргэнүүд олгогдонхой юм. Тиихэдэ Г. П. Семенова. В. И. Дворникова, Н. М. Кузнецов гэгшэд арбадахи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо хододоо 100 процент шанарай эрхим сэгнэлтэй продукци бүтээн гаргадаг байна.

В. ТИМОФЕЕВ,
шанаржуулгын үйлэдбэриин худэлмэришэн.

САГЫЕ АХИГШАД

ЭДЭ басагалай гараар үдэр бүри хэдэн зуун метр буд нэхэгдэдэг. Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй табан һара соо ганса Вера Яковлева түсэбһөө гадуур 1736 метр буд нэхэһэн байна. Иигэжэ тэрэ долоон һарынгаа түсэб бэелүүлээ. Эрхим шанарайнь хуби 96.5-ла хүргэгдөө. Тиихэдэ суг хамта нэгэ бригадада худэлдэг тэрэнэй нүхэр басаган Татьяна Павлова энэл хугасаа соо 95,6 процент һайн шанартайгаар 524 метр буд түсэбһөө гадуур нэхэбэ. Энэ амжалта хадаа буд нэхэгшэдэй бригадын хүн бүхэнэй нормоор хараалагдаһанһаа олон станогто худэлдэг болоһоной ашаар туйлагдаа.

Гэхэтэй хамта үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябагшад — Вера Яковлева Татьяна Павлова хоёр коллективэйнгээ ниитын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Вера Яковлева ВЛКСМ-эй горкомой гэшүүн, залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ, харин Татьяна Павлова халаанайнгаа комсомолой организациин бюрогой гэшүүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гараа) Т. Павлова, В. Яковлева ажал дээрээ.

Ю. БУДАНОВАЙ фото.

Зураглал

ЭНЭРХЫ СЭДЬХЭЛ

Манай комбинадай коллектив гол түлэбтөө ажалша бэрхэ эхэнэрнүүдтэй. Тэдэнэй олонхииень бидэнэр ажалай ветерануд гэдэ нэрлэн хүндэлдэгбди.

Тэдэнэй нэгэн— Мария Лазаревна Аверковагай ажабайдалай, ажалайнь намтар хадаа тэрэнэй олон нүхэдэйнь хуби заяантай адли. Манай Улаан-Удын нарин сэмбын фабрикын түүхэтэй нягта холбоотой юм. Мария Аверкова, тэрэнэй үетэн тэрэ холын үедэ манай городто сэмбэ нэхэлгын үйлэдбэри эхилһэн байна бшуу.

1914 оной майн 14... Һаяхан эмхидхэгдэһэн нарин сэмбын фабрикын зууршелгаар өөртөөл адли залуухан басагадтай хамта Маша Аверкова сэмбэ нэхэлгэдэ хэрэгтэй болодог мэргэжэл шудалхаяа Эхэ оронойнгоо ниислэл хото Москва зорижо мордоо бэлэй. Тэндэ Я. М. Свердловэй нэрэмжэтэ фабрикада эдир бараг нооһо урижа илгалгын, утаһа ээрэлгын, буд нэхэлгын мэргэжэлдэ һураа. Бүри тэдэ үдэрнүүдтэ Маша Аверкова оролдосотой бэрхэ ажалаараа, ухамай һонор ухаагаараа илгардаг һэн, —гээд тэрэ үедэ суглаа ябаһан нүхэдынь мүнөөшье һанан дурсан хөөрэлдэдэг.

Машын худэлмэриһөө зүрхэсэдэггүйнь тиимэ гайхалтайшье бэшэ. Тэрэ бүри һүреетэ 1941 ондо арбан табатай басагахан ябахадаа, Улаан-Удын паровоз-вагон бүтээлгын заводой шудхалгын цехэ ерэжэ, ажалайнгаа, ажабайдалайнгаа намтарые эхилһэн юм. Тэндэ станогой дэргэдэ жаг саад, үнжэгэн үхибүүн гараараа һүртэ эзбсэг — снарядуудые бүтээлсэн. Агууехэ илалтын жасада өөрынгөө хубитые оруулелсөһан байха.

1946 ондо Москвада һуралсалаа дүүргэжэ, басагад түрэл нютагаа бусабад. Машада мэргэжэлээрээ худэлхыень аргагүй— шэрдэлгын цех үшөө худэлжэ эхилээгүй байгаа. Тиин тэрэ утаһа ээрэлгын цехтэ шалгагшаар, пилорама дээрэшье худэлһэн байха. 1950 ондо, шэнэ цехэй нээгдэхэдэ, мэргэжэлээрээ — нэхэгдэнэн бүд шалган сэбэрлэгшээр худэлжэ эхилээ һэн.

Дайнай үеын хүшэр хүндэ жэлнүүдые тэрэ үеын байдал дээрэ тэсэжэ үзэгшэд мэдэхэл байха. Эрэшүүл үсөөн. Бүхы хүшэр хүндэ ажал эхэнэрнүүдэй эзм дээрэ буу-һан, үлэн хооһоршье хөөрэ худэлхэ саг гараһан лэ байха. Тэд тэрэ үеын худэлмэрилэгшэд элдэб иимэ бэрхэшээлнүүдһээ тунхэрихагүй, эгэршэгүй хатуу зоригтой тэмсэлшэд байһан бэшэ аал?! Тэрэ тэмсэлшэдэй нэгэн Мария Лазаревна Аверкова гээшэ гээд би һанадагби.

Гушан жэл. Хүнэй худэлмэриин наһан... Гушан жэлдэ Мария Лазаревна Аверкова нэхэгдэһэн бүд шалган сэбэрлэлгэ дээрэ ахалагша шалгагшаар худэлнэ. Тэд гансал үни удаан саг соо ажаллаһаараа бэшэ, мүн эгээл эбтэй эегэй, үгэ нэгэтэй бригада эмхидхэн толгойлжо ябаһаараа Мария Лазаревна коллектив дотороо сэгнэгдэдэг байха юм. М. Л. Аверкова, О. М. Кауфман, Л. Н. Попова, Д. П. Бурдуковская гэгшэдые гансахан хамтынь ажал нэгэдүүлдэг бэшэ юм. Тэдэнэр үнинһөө хойшо үнэн зүрхэнһөө нүхэсэдэг, баяр жаргалаа, уйдхар гешуудалаашье хубаалдан ябадаг байна. Бэе бэедээ хандаһандал, тон адлаар тэдэнэр залуушуулда энэрхы дулааханаар хандедэг, эхэ мэтээр энхэрэн оролдодог зэншалтай.

Лида Лебедева энэ бригадада. эдэ эхэнэрнүүдтэй хамта хүдэлһэнөө бүхы наһаараа һанажа ябаха байха. Залуу басаганай ажабайдалда ядарэл зоболон үзэгдөөд ябаһан юм. Урмаа хухарзад, һуралсалаа хаяха һанал түрэһэн ушаршье байха. Тэд хажуудань анхаралтай энхэргэн, энэрхы сэдьхэлтэй зон байгаа бшуу. Дулаан, үгөөрөө, халуун хандасаараа дүнгэлсэн, залуу басаганай замыень алдуулангүй табяа. Лида мүнөө институдаа дүүргэнхэй, саг үргэлжэ бэшэг бэшэдэг.

Сидорэ Жигжитова техническэ мэргэжэл олгодог училищиин һүүлээр тус бригадада ерээ һэн. Эндэ худэлһөөр удааншье болоогүй, тезд тэрэ дутынгөө зоной дунда байһандаг тоолодог болонхой. Һаяхан эжынь наһа барааһа, Сидора гурбатайхан дүү басагантаяа үлөө һэн. Тезд...

— Гансаардан үншэрхэ гээшые мэдээгүйб. Маша, Оля, Дэша хээтэйнүүд намайн дүү басагантаймни эхэ мэтэ уринаар энхэрэн үгтадаг. Бидэ ходо тэдэндэ айлшалдаг, амтан эдээгээрнь хүндэлүүлдэгбди. Гэртэнь ороходомни ямаршьеб даа зосоо уужам, сэдьхэлдэ дулаахан болодог. —гээд Сидора хөөрэдэг. —Ажал дээрээшье тэдэниие харахада урматай байдаг. Гарнуудайнь шадамар гээшэнь! Ажалаа гүйсэд һайнаар мэдэдэг, тэрээндээ дуратай, үнэн зүрхэнһөө оролдон худэлдэг хадань лэ тиимээр харагдана бэшэ аал. Тиигэжэ худэлхые намайешье һургадаг. Тэдэнэй хажууда муугаар, һали-боли худэлжэ болохогүй ха юм даа.

Мария Лазаревнагай наһанииньшье нилээд ошоол даа. Халта алхамаа аалидхажа, ажалаашье хүнгэлөө һаань болохол байгаа. Тэд Маша хээтэй амархаяа һэдэдэг хүн бэшэ. Ажал дээрээ тэрэ эсэһэнээ, наһанайнгаашье ошоһые мартажархидаг гээшэ. Тэрэнииел хаража, тэрээнһээ жэшээ абажа, ямаршье гасалан зоболондо урмаа хухарангүй, ажабайдалай бэрхэшээлнүүдые дабан илэжа һурахаар».

Залуу басаганай энэ һанал бодол, баяр баясхалангай мэдэрэл хэтэдээ зүрхэн соонь үлэхэл.

Энэ жэлдэ Мария Лазаревна Аверковае наһанайнь амаралтада үдэшөө һэмди. Дүршэһэн ажалаа, дуратай нүхэдөө, түрэл гэрынь болошоһон цехээ орхижо ошохонь тэрээндэ хүндэл байгаа ёһотой. Мүн үрдаа хаража, жэшээ абажа ябаһан аха нүхэдөө үдэшэн, амаралтада ябуулхадань, суг хамта худэлдэг нүхэдтэньшье гунигтай мэдэрэл түрэһэн лэ байха. Харин...

Нэгэтэ үглөөгүүр цехтээ ерэхэдэмнай, Мария Лазаревнамнай хуушан хэбээрээ худэлмэриинхээрэ хубсаланхай, томоотой урихан аад, хухюун, дорюунаар миһэржэ байба. Ветеранай ажалайнь намтар үргэлжэлнөөр

Л. ШУБИНА,
цехэй мастер.

ХУБИ ЗАЯАНАЙМ ГУЛАМТА

Манай комбинадта худэлмэришэд — мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлэн бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг. Эндэ заочно ба үдэшын һургуулинуудта олон хүн һурана. Тиихэдэ гол түлэб худэлмэришэд комбинадтахи буд нэхэлгын промышленностиин техническэ мэргэжэл олгодог училищида эрдэм, мэргэжэл шудална.

Тус училищи 1946 оной хойшо нарин сэмбын комбинадта худэлжэ эхилһэн ФЗО-гой үндэнэ һуури дээрэ эмхидхэгдэнэн юм. Тэрэнэй түрүүшын һурагшад, миниий үеэлгэн нүхэд Д. К. Тумурова, Н. К. Спиридонова, Г. Д. Чикилов, М. Е. Афанасьева, Н. И. Федотова, А. Г. Яковлева, В. И. Викулина гэгшэд түрэл комбинадтаа гуша гараан жэлдэ худэлжэ гараа. Амжалтата ажалаараа шалгаржа, олоной хүндэдэ, үрэн түрынгөө үндэр шагналда хүртэнэн олон түрүүшүүл энэ һургуулиһаа түрүүшынгээ алхам эхилһэн байна.

Мүнөө манай техническэ мэргэжэл олгодог училищида 8—10 класс дүүргэнэн 235 басагад һурана. Училищиин һуралсалай материальна бааза баян болонхой. Һуралсалай кабинет бүхэн плакат, схемэ, диаграмма, диафильм гэ-лай хэ мэтэ хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай юм. Иимэ-наһайхан сагта һураха, ажаллаха золдо хүртэнэн 16—18 нас-татайхан соотой хүхюун басагадые харахадаа, ямаршье-даа дулааханаар атаархаһан, гунигтай мэдэрэл зосоо тө-рэдэг. Тезд тэдэнэй, манай үри хүүгэдэй, ингэжэл һураж, ажаллажа жаргахын түлөө бидэ, миниий үеэн, оролдоо хө-юмбибди гэжэ һанахадаа омогорхон баясадагби.

Наһанайнгаа амаралтада гараһаар хоёр жэл болоо. Тезд комбинадһаа гаража ошохо аргамни үгы. Эдэ миниий мэргэжэлээ олоһон, худэлмэришэ коллективтэ худэржэ, ургаһан гэрни ха юм. Шадал зэргээрээ үшөөл худэлхэ мэргэжэлээ залуушуулда дамжуулхые оролдоно.

З. ЛАВРЕНТЬЕВА,
аппаратно-ээрэлгын цехэй утаһа илгагша, ажалай ветеран.

Загарайн соёлой байшанай дэргэдэ байгуулагдаһан ардай театрай зохёохы хүмэрээр һонирхоод, мүнөө үеын соёлой гуламта туша с театрай режиссер А. И. Леднигтай манай корреспондент Г. Раднаева хөөрэлдэн байна.

Анатолий Иванович, соёлой гуламта ямар байха ёһотойб?

— Ехэ Совет Энциклопедийн 21-дэхи боти соо клубуд туша иимэ тобшолол өгө: «Совет гүрэнэй клубууд даа үзэл сурталай хүмүүжүлгын, мүн городой болон үдөөгэй хүн зоной соёл гэрэлтэй бүхыдэнь үргэдхэхэ ориентированный гуламта юм». Тиигээ саашадаа клубай хүмэридэ нилээд ехэ хубитанууд болохо зэргэтэй, ялгаатайшоноошье. Минии һанахада, клуб хүн зоной зохёохы ёһоор дарха, болбосорол мэдэсэеэ ашилүүлхэ гуламта болохо юм. Хэрбээ клубай хүдэлмэридэ хүн зоной ажал болон ямар ябуулгын бүхы талаудай үргэнөөр анхарагдаболоо һаа, хүнүүд гэртелевизорэй дэргэдэ сатүнгэргэхэеэ болижо, содоо гуламта тээшэ яараһан болохо һэн гэжэ һананаб.

— Анатолий Иванович, театрай хэзээ, хайшан гээд байгуулагдаһан тухай хөөрыт.

— 1971 ондо Буряадай АССР-эй Соёлой министерство Загарайн соёлой байшангай драматическа коллективтэ арадай театрай нэрэ зэргэ олгоһон байгаа. Тус коллектив районно харалгада хабаадалсаһанайнгаа, районойнгоо али олон хүдөө нютагуудаар ябажа, хүдэлмэришэд болон хүдөө ажахын ажалшадай урда нэгэ акттай зүжэгүүдые, мүн зүжэгүүдэй хэнэгүүдые харуулдаг байжа, залуушуулые уран һайханай талаар хүмүүжүүлгэдэ, театральна искусствые хүн зоной дунда нэбтэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнэн юм.

Манай арадай театр түрүүшынгээ жэлнүүдтэ өөһэдын режиссергүй байжа, олон зүжэгшэдые хабаадуулха гү, али томо зүжэг табиха, эмхидхэхэнь хүшэр һэн. Гэбэшье театрай бишыхан коллектив һайндэр бүхэние угтуулан, зүжэгүүдһээ хэнэгүүдые, заримдаа хүгжэмтэ-драматическа композициннуудые гүйсэдхэдэг байгаа.

Театр 1973 ондо түрүүшынхиеэ арадай театрнуудай республиканска харалгада хабаадалсаа. Гүрэнэй ородой драматическа театрай актер В. П. Марченкын хүтэлбэри доро Н. Анкиловай «Солдатская вдова» гэжэ зүжэг табиһан байгаа.

Манай театрай гурим дүрим тухай хэлэхэ болоо һаа, нэн түрүүн суута совет режиссер В. Немирович-Данченко гэгшын нэгэнтэ бэшэ хэлэдэг үгэнүүдые дурсан һаналаа бүри дүрим болонхой. Хэрбээ хэн нэгэмнай хүндын шалтагаангүйгөөр хоёр дахин хэшэлдээ ерэнгүйгөөр гэгдээ һаань, рольһоонь сүлөөлдэгбди. Юундэб гэхэдэ, нимэ хэмжээ абаагүй һаамнай, нэгэ хүнһөө боложо, бүхэли коллективэй ажал урагшаа ябахагүй байна. Нимэ эмхи гурим ашатай үрэтэйгөөр манай ажал хүдэлмэридэ нүлөөлөө.

— Репертуарайнгаа темые яажа шэлэнэбта?

— Манай театрай репертуарта нилээд орёо зүжэгүүд ородог. Жэшээлхэдэ, Федерико Гарсиа Лоркын «Дом Бернарды Альбы» гэжэ хоёр акттай трагеди, Алла Соколовагай «Фантазии Фарятьева» гэжэ хоёр акттай трагикомеди, Александр Вампиловай «История с метранпажем» гэжэ нэгэ акттай комеди, Исидор Шток гэгшын «Божественная комедия» гэжэ хоёр акттай зүжэгүүд болон бусадшье ороно. Нимэ репертуар арадай театрта хүшэршье гээшэ ааб даа. Зүгөөр орёо хүшэр зүжэгүүд дээрэ хүдэлхэдөө, нэн түрүүн өөртөө эрилтэ ехэтэйгээр хандажа, дэбжүүлһэн асуудал тушаань ухаагаа гүйлгэхэһөө гадна, хайшан гэжэ, ямар аргаар энэ зүжэг табижа болохоб гэһэн асуудалда тамаралдай гансахан лэ театртай гээшэбди. Районойнгоо түб һахяад һууха бэшэ, мүн хүдөө нютагуудаар ябажа, хүн зоние шэнэ зүжэгүүдээрээ баяруулхые оролдоноби. Жэшээлхэдэ, «История с метранпажем» гү, али «Фантазии Фарятьева» гэжэ зүжэгүүдтэ коммунис ёһо заншалай талаар шухала асуудалнууд табигдана. Вампиловай зүжэгэй гол герой администратор Калошиной ролине гүйсэдхэхэдөө, нимэ хуурай хооһон, хойрог дээрэлхүү хүнүүд манай обществодо аюултай, тиимэһээ нимэрхүү Калошин шэнги хүнүүдтэй тэмсэхэ, тиимэшүүлые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй гэһэн бодол хүн бүхэнэй досоо түрүүлхээр харуулха гэжэ оролдообди.

Харин «Фантазии Фарятьева» гэжэ зүжэгтэ дунда һаһанай мүнөө сагай залуушуулай харилсаа холбоон тухай асуудал ехэ анхарал татаа.

Зүүн Сибириин Соёлой институтай студент ябахадаа, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, ород драмын театрай ахамад режиссер И. Е. Логачёвой курсада һурадаг байгааб. Студентнэрые тэрэ орёо хүшэр, удхынгаашье, хэлэнэйнгээшье, шухаг асуудал табиһанаараашье эрхим зүжэгүүдтэ анхарал хандуулжа һургадаг һэн. Энэнь мүнөө намда ехэ туһална.

— Бэлиг шадабарыяа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ талаар юу хэнэбта?

— Коллективээ үргэдхэхын, мүн бэлиг шадабаряа хүн бүхэнэй дээшэлүүлгэдэ арга боломжо олгохын тула театраймнгаа дэргэдэ драматическа студи байгуулһан байгаабди. Театрта нэн түрүүн режиссер хүн өөрөө саг үргэлжэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ байха зэргэтэй.

УРАН БЭЛИГЭЭ ХҮГЖӨӨХЭ...

Манай хөөрэлдөөн

ШУХАЛА АЛХАМ

...өөө үедэ Афганистандаг дахань шухала бэшэ ...он совет сэрэгэй зарим ...нуудые СССР-эй газар ...руу гаргаха тухай мэдэй Кабулһаа ороһондашарамдуулан, энэ алшухала удха шанартай ...гэжэ гадаадын хэблэл ...элэлнүүд соогоо тэмдэг...ганистандахи байдалай ...ритай һайн болоһоной, ...ска контрреволюцийн ...тэ ехэ бүлэглэлнүүдэй ...бута сохигдоһоной ...иимэ алхам хэгдэхэ ...болоо гэжэ Бейрут «Аш-Шааб» газетэ бэ... Афганистанай мүнөө...уулита правительствые ...арадай үргэнөөр дэмнимэ алхам хэхэ арга ...он байна гэзд газетэ ...лэнэ.

...ет сэрэгэй подразделе...ые Афганистаннаа гар...хадаа Советскэ Союзай ...шухала үүсхэл болоо ...дипломатическа бүлэ...дэй дунда сэгнэгдэнэ «Аш-Шааб» үргэлжэ... бэшэнэ. Иимэ алхам ..., хэрбээ Дүтын ба Зүүн зүгтэ, оҳы дэлэрэ эб найрамдал хан...бодотоор хүсөө һаа, ...найрамдалта ямар нэгэн ...оһэдыгтоо зүгпоо гар...ь баадаһан яоуулга ...кэ Союз Холбоото Штаурда Хэнэн байна гэзд ...тэмдэглэнэ. Тэн түПерсидскэ тохондо, Ни...оксанда далайн-сэрэгэй, ...-сэрэгэй ба хуурай га...хүсэнүүдые Холбоото ...уд хоёоохо зэргэтэй. ...дэлхэй дэрэ шахар...ардал һуларуулхаар эрлүүлжэ байна. Советскэ ...н шидхэбэри элирхэй...ршэлнэ.

...етскэ Союзай шидхэ...тон шухала байна» гэ...жэ Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ж. Франсуа-Понсе мэдүүлгэ соогоо тэмдэглэбэ.

Энэ шидхэбэри хадаа «уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха зорилготой» байна гэжэ Франциин Франс Пресс агентство сэгнэнэ. «Сэрэгүүдэйнгээ зарим хубиинь гаргаха тухай Кремлиин тодорхойлһон үе саг уласхоорондын ба политическэ талаһаань хаража үзэхэдэ гүнзэгы удха шанартай байна» гэжэ Франс Пресс батална.

Кабулһаа абтаһан мэдээсэлые Инди һайшаажа, энэ хадаа «һайн хэрэг болоно» гэжэ сэгнэнэ гээд Пресс траст оф Индиа гэдэг агентство Индиин тусхай түлөөлэгшын мэдүүлгэдэ үндэһэлэн мэдээсэнэ.

Совет сэрэгэй зарим подразделениүүдые Афганистаннаа гаргаха тухай Советскэ Союзай мэдүүлгэ «хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар Венецидэ үнгэргэгдэхэ зүблөөндэ хабаадагшадта зорюулагдана» гэжэ ФРГ-эй правительствын тусхай түлөөлэгшэ баталба. «Энэ мэдээсэлые федеральна правительство паринаар шэнжэлхэ хараатай юм» гэжэ ДДП агентство тэмдэглэнэ.

Кабулһаа абтаһан мэдээсэлые США-гай гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Баруун-Урда Азида Советскэ Союзай бэелүүлжэ байдаг политикые хардалга гүрдэлгын шэнжэ маягтайгаар тайлбарилба. Дүтын Зүүн зүгтэхи, Баруун Урда Азидахи түгшүүрилые дэбэргэхын тула Холбоото Штадуудай бэелүүлжэ байдаг ябуулгануудые худал хуурмаг үгэнүүдээр урдынхидал мэтэ далдалхые оролдоһон байгаа.

(ТАСС).

ТААНАДТА, СОВЕТ ЭРЭГШЭДТЭ БАЯР ХҮРГЭНЭБДИ!»

...УЛ. (ТАСС). Афга...ай правительствагай ...хэлсэлэнэй ёһоор, мү...дэ Афганистанда байл...ань шухала бэшэ боло...овет сэрэгэй зарим ...уд эдэ үдэрнүүдтэ ...эй газар данда руу ...ажа банна. Совет сэ...частнуудай нэгые үдэ...зорюулагдаһан ёһо...Афганистанай армиин ...нованиин түлөөлэгшэд, ...ь ба гадаадын журна...ь июниин 22-ой үг...ь Кабулай хойто ху...ейрханай райондо, суг...ь байгаа.

...ай офицернүүд суглаа...ай урда үгэ хэлхэ...ганистанай правитель...нэгэнтэ бэшэ хэһэн ...а харюусажа, Пакис...ба Иранай газар дай...рэһээ США-гай импе...ын, Пекинэй эзэрхэг...гшодой хамааралсал...ороноойнгоо бэеэ даа...һан, дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдын бүрин бүтэн байлгые хамгаалхадань, афган арадта туһаламжа үз үлһэн Советскэ Союзда үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди гэжэ мэдүүлээ.

Афганистанда ерэһэн совет бүлэг сэрэгшэд интернационалис уялгаяа —эб найрамдалта уялгаяа амжалатайгаар дүүргэһэн байна гэжэ ДРА-гай Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Главна политическэ управленийн начальник Голь Ака ТАСС-ай корреспонденттэй хоорэлдэхэдөө тэмдэглэбэ. Эдэнэй ДРА-да ерэед байха үедэ хүршэ хоёр ороной сэрэгшэдэй хоорондо аха дүүгэй хани барисаан, харилсаа холбоон тогтоогдоһон байна. Мүнөөдэр Афганистанай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бүхы сэрэгшэдэй зүгһөө совет солдадууд болон офицернүүдтэ ехэ баяр баясхалан хүргэнэбди гэжэ Голь Ака хэлэбэ.

МНРП-гэй ЦК-гай УРЯАНУУД

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай революциин 59 жэлэй ойдо зорюулжа, МНРП-гэй ЦК-гай гаргаһан Уряануудэндэ толилогдобо. Шахардуу байдал һуларуулха, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болоулха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха, шэнэ дайнай аюул сараха талаар шэглүүлэгдэһэн КПСС-эй ба Совет правительствын гадаадын политикые халуунаар һайшаан дэмжэжэ байһанаа тэдээн дотороо мэдүүлнэ.

МНР-эй социалис байгуулалтада хабаадалсаһан Советскэ Союзай ба бусад социалис ороннуудай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдые МНРП-гэй ЦК амаршалжа, социалис хани нэгэдэлтэ үүрэнүүдтэй интернациональна хани барисаанай, харилсаа холбооной хүндэлэлдэ үреэл табина.

Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй һаяхан болоһон зүблөөн дээрэ гаргагдаһан эб найрамдалта үүсхэлнүүдые МНРП-гэй ЦК һайшаан дэмжэнэ гээд, Уряалнууд дотор хэлэгдэнэ.

1980 оной — Монголой зургаадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, Арадай революциин 59 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхынь партиин Центральна Комитет ороноойнгоо коммунистнуудые, ажалшадые уряалба.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭНЭ

ФРИТАУН. Африкын нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) Министрнүүдэй Советэй эндэ боложо байһан 35-дахи сессидэ хабаадагшад Африкын политическэ, социально-экономическа ба соёлой хүгжэлтын үргэн олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ. Колониализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха, ЮАР-ай расис захиргаанда эсэргүү, аша үрэ ехэтэй ябуулганууды баталан абаха, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гэхэ мэтын асуудалнууд энэ түбинин бэеэ дааһан байдалтай 50 ороной түлөөлэгшэдэй анхаралда табигдаһан байха юм.

Африкын ороннуудай хоорондохи хёмороо зүришэлдөөе гуримшуулха, нимэ зорилготойгоор ОАЕ-гэй аюулгүйе сахиха политическэ соведые байгуулха дурадхалнуудые Министрнүүдэй Советэй сесси хаража үзэхэ байна.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ гээшэ манай түбхын түрүүшын зорилго болоно гэжэ сессиин түрүүлэгшэ Сьерра Леонегэй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Конте мэдүүлбэ. Мүнөө дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангалгада аюул түбэгэй тохёолдуулагдажа байхада, тэрэние хангахын тула шухала хэрэгтэй бүхы юумэ хэхэ ёһотойбди.

ОАЕ-гэй байгуулагдаһанаа хойшо үнгэрһэн 17 жэлэй турша соо тэрэнэй гэшүүдэй тоо 32-һоо 50 хүрэтэрөө ургаһан байна гэжэ тэрэ хэлээ. Энэнь бэеэ дааһан байдалай ба колониализмын һандаран һаналгын суртал һургаалнуудай илан мандажа байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

ЭРИД БУРУУШААЛГА

ВАШИНГТОН. СССР-тэ ороһоо таряа худалдалые хороохо гэһэн Вашингтоной захиргаанай шидхэбэрние американ сенаторнууд Т. Игглтон, Р. Доул эрид буруушааба. Захиргаанай оруулһан хизаарлалтануудые, оодэнь хаяһан шулуун өөр дээрэ бууха гэдэгтэл, американ фермернүүдтэ, США-гай ороһоо тарянай компаниинуудта ехэ гарза хохидол ушаруулжа байна гэжэ эдэнэр мэдүүлээ.

«Советскэ Союзда ороһоо таряа худалдалые хорихо гэһэн шидхэбэринь ехэ гарза хохидолтой, зайаруулагдашагүй ябуулга болоно», — гэжэ сенатор Р. Доул мэдүүлээ. «Имагтал манай фермернүүдтэ гарза хохидол ушаруулһан политикаяа үргэлжэлүүлэн бэелүүлжэ шадахагүй байнабди», — гэжэ сенатор Т. Иглтон хэлэбэ.

АМЕРИКАН-ИРАН ХАРИЛСААН

ВАШИНГТОН. Иранние бүдүүлигээр хашаха харшалхэ, энэ ороние экономическа талаһаань гансаардуулан таһалжа, хүндэ хүшэр байдалда орууулхые Холбоото Штадууд һанаашалжа байнхай. Венецидэ болохо зүблөөн дээрэ «Иранние яалтай гээшэб?» гэһэн асуудал үшөө дахин табиха һанаашалгатайб гэжэ президент Картер мэдүүлбэ.

Бүхы юумэнһээ хаража үзэхэдэ, американ президент Венецидэ ерээд байха үедөө Иранда эсэргүүгээр Сагаан байшангай бэелүүлжэ байдаг политикые США-гай союзнигуудай зүгһөө дэмжүүлхээр туйлахые оролдохо байна гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

«Барисаанда абтаһан хүнүүдые сүлөөлүүлхын тула Холбоото Штадууд өөһэдыгөө гэмнэжэ, урдань бэелүүлһэн политикынгаа түлөө Иранай урда зүүлисэл гуйха ёһогүй» гэжэ ороной зонхилхы бүлэгөөрхидэй дунда нүлөө ехэтэй США-гай гүрэнэй секретарь байһан Г. Киссинджер мэдүүлбэ.

ДУРЫЕНЬ ГУТААНА

БЕЙРУТ. Ливиин хилэ худар Египедэй сэрэгүүдые татажа байһан тухай мэдээсэлнүүд, тус райондо Сададай онсо байдал соносхолго араб ороноудай түрүү үзэлтэй олониитын дурыень гутаана.

Энээнтэй дашарамдуулан, Палестинные сүлөөлхэ демократическа фронт тусхай мэдүүлгэ хэхэдэ, Кэмп-Дэвидэй үгэсөөнэй үндэһөөр Ливиин Джамахиридэ эсэргүү ябуулганууд хэгдэнэ гэжэ тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи районие хинахын, мүн тус райондо национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе усадхахын тула Иранда, Персидскэ тохойн ороноудта эсэргүү бандит ёһоной добтолгонуудые хэхьень Садат сэрэгэй баазануудаа Вашингтоной мэдэлдэ үгэһэн байна гээд документ дотор хэлэгдэнэ.

АРАДІА ЭСЭРГҮҮ ЗАХИРГААНИЙЕ ДЭММЖЭНЭ

ВАШИНГТОН. Сеулай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй американ буу зэбсэг худалдажа абахыень 175 миллион доллар Урда Корейдэ һомолхын түлөө США-гай конгрессэй сенат дуугаа үгэбэ.

Конгрессэй дээдэ палатын нимэ шидхэбэри арадта эсэргүү засаг захиргаанние дэммжэжэ, буу зэбсэгээр хангахые американ сэрэгэйхидэй оролдожо байһые элирхэйлэн харуулна. Сагаан байшанда орсн сасуу, американ сэрэгүүдые Урда Корейһээ гаргуулхаб гэһэн Картерай захиргаанай мэдүүлгэнүүд Пентагондо үни хада мартагдашсо гээд американ хэблэл мэдээсэнэ. Мүнөө үедэ США-гай сэрэгэй 40 мянга шахуу албатад тэндэ байлгагдана. Эдэнэр шэнэ буу зэбсэгүүдэй гэрэ тоодо тактическа идэрхэ ракетэнүүдээр хангагдахай. «Вашингтон пост» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, «США сэрэгүүдээ Урда Корейнээ гаргаха түсэбгүй юм».

Уласхоорондын шэнжэлэл

Этигэмээр үрэ дүнгүүд, тодорхой арга боломжонууд

Прагада үнгэргэгдэһэн Харилсан туһалалсалгын экономическа советэй сессиин XXXIV заседаниин үрэ дүнгүүдые социалис хани нүхэсэлэй гүрэнүүдэй 80-дахи онуудай экономическа түсэб зохёолго гээд нэрлэхэдэ болоно. СЭВ-эй арбан гэшүүн-ороной ба Югославиин правительствануудые толгойлогшонор, тиихэдэ Анголын, Афганистанай, НДРИ-гэй, Лаосой, Мрзамбигай ба Эфиопиин ажаглагшадай хабаадалгатайгаар социалис экономическа нэгэдэлэй комплексно программын, арадай ажахын гол һалбаринуудта харилсан туһалалсаха удаан болзорой тусхай шэглэлтэй программын дүүргэлтын хэр ябажа байһаниие хаража үзэбэ. Тэдэнэр социально-экономическа хүгжэлтын гол үндэһэн асуудалнуудые саашадань шиидхэхэ арга замуудые хараалһан байна.

Сесси дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, 70-дахи онуудта СЭВ-эй гэшүүн-ороноудай национальна доходой ба промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта хүгжэлтэ ехэтэй капиталис ороноудайхиһаа хоёр дахинаар ехэ байба. 1975 онойхитой сасуулан харабал, үнгэрһэн жэлдэ СЭВ-эй гэшүүн-ороноудта национально-доходой ургалтын хэмжээн 19, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ —23 процентээр дээшэлһэн байха юм.

1976—1980 онуудта бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан харилсан туһалалсалгын хэмжээ ябуулгануудай зүбшэгдэһэн түсэбые дүүргэлгэдэ горитойхон амжалта түйлагдаа. Оренбургһаа СССР-эй баруун хилэ хүрэтэр «Союз» гэжэ газопроводой комплекс дүүрэн хүсэн соогоо ашаглагдажа эхилээ, Винницэһээ (СССР) Альбертирша (Венгри) хүрэтэр электрын эльэ хүсэ дамжуулха 750 киловольтын түрүүшын лини ашаглалгада үгтөө. Ашагта малтамал шанаржуулха Киембаевска комбинадай, Усть-Илимэй целлюлозно заводой ба СЭВ-эй хамтын хүсэнэй бусад объектнүүдэй барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ байна.

Прагада үнгэргэгдэһэн заседани дээрэ СЭВ-эй гэшүүн-ороноудай харилсан туһалалсалгын удаан болзорой программые бэелүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Тиигэхэ зуурааа социализмын ороноудые түлишэ, элшэ хүсөөр, түүхэй эдүүдээр хангаха нэмэлтэ арга боломжонуудые бэдэрэлгын шухала байһан онсо тэмдэглэгдээ. Энээнтэй дашарамдуулан, 2000-дахи он хүрэтэрхи түлишын энергетическэ асуудалнуудые шиидхэлгын научно-техническэ тодорхойлолго ойрын жэлнүүдтэ зохёогдохоор хараалагдана. Социалис ороноудай харилсан туһалалсалгые саашадань хүгжөөлгэ хадаа үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалые шиидхэлгэдэ зорюулагдаха ёһотой гэжэ заседанида хабаадагшад заагаа.

Шэнэ табан жэл СЭВ-эй ороноудай хоорондо интернациональна харилсаа холбоое улам гүнзэгырүүлгын саашанхи шэнэ шата болохо байна. Бэе бэедээ эд бараа худалдалга 40 шахуу процентээр дээшэлжэ, уридшалан багсаамжалһанай ёһоор, 260 миллиард түхэригтэ хүрэхэ. Советскэ Союз аха дүү ороноудта түлишэ ба энергетическэ эд, машина ба түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ. Хани нүхэсэлэй ороноудһаа СССР 60 миллиардһаа дээшэ түхэригэй түхеэрэлгэнүүдые, мүн 40 миллиардһаа дээшэ түхэригтэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа абаха байна.

СЭВ-эй Прагада зарлагдаһан сесси дээрэ экономикын элдэб һалбаринуудай үйлэдбэринүүдые саашадань тусхай шэглэлтэйгээр мэргэжүүлхэ ба хоорондонь хамжаатай болгохо хэрэгтэ хабаатай документнүүдтэ гар табигдаа.

СЭВ-эй XXXIV сессиин зохёон абаһан хэмжээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэх хадаа 80-дахи онуудые үйлэдбэриин ба научно-техническэ хамжалгые ашаг үрэ ехэтэй арбан жэл болгохо зорилгые амжалатайгаар бэелүүлхэ арга олгохо байна.

Ливанай бэрхэшээлтэ байдалай эшэ үндэһэн

Ливанай арадтай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын конференци үнгэрэгшэ неделидэ Парижда болобо. Жаран ороноо ерэһэн уласхоорондын ба национальна ниитын организацинуудай 130 шахуу түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо совет олониитын горитой делегаци тус конференцидэ хабаадаба. Парижда зарлагдаһан энэ хуралдаан дээрэ гурбан асуудал харагдаа гэбэл: Ливанай бэрхэшээлтэ байдалай шалтагаанууд, политическэ байдалыень гуримшуулгын үндэһэ һуринууд ба ливан арадта демократическа хүсэнүүдэй үзүүлхэ мүнгэн туһаламжа тухай.

Ливанда бэрхэшээлтэ байдалай тохёолдоһоор табаһаа дээшэ жэл үнгэрбэ. Гадаадын хүсэнүүд болохо США-гай империалистнууд, тэдэнэй туһамаршад — Израилиин засагаархидай харата зорилгоор 1975—1976 онуудта эмхидхэгдэһэн дотоодын хёмороон энэ бэрхэшээлтэ байдалай эхи заха татаһан гээшэ. Һүүлээрнь эндэхи арсалдаата байдал бүри ехээр доройтожо, Израилиин гарта сум ороһон Ливанай сепаристнуудай туһаламжатайгаар Израиль 1978 оной март—июнь һарануудта Ливанай урда зүгэй районуудые ээлмдэхэ һэдэлгэ гаргаһан байха юм. Дундада далайн эрьедэ оршодог гурба миллион шахуу хүн зонтой энэ багахан гүрэндэ амгалан тайбаннаар ажаһуужа байһан хүнүүдэй шуһан үдэр бүри адхардаг болоһон, гүрэн түрэдэнь хубаараан һандарха аюул тохёолдоһон байна.

Табан жэлэй туршадэ Ливанда 60 мянгаһаа дээшэ хүн алуулһан, 200 мянган хүн шархатаһан байха юм. Тиихэдэ 250 мянган хүн гэр байрагүй боложо, зайгуултан зугадаха, хэдэн зуу мянган хүн хари гүрэн руу ошохо баатай болоһон.

Ливанай бэрхэшээлтэ байдалай эшэ дэһэн ойлгосотой. Нэн түрүүшынхинь гэбэл, Кэмп-Дэвидтэхи аминдаа үгэсэлгые бэелүүлгэдэ зорюулагдаһан США ба Сададай журамай политическэ харааа шугам, энээнээ бэелүүлхын тула Ливандахи үйлэ хэрэгүүдые хэрэглэхэ хүсэл эрмэлзэл болоно. Хоёрдохи шалтагаанинь — Дүтын Зүүн зүгтэ Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдые, арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түрүү отрядуудай нэгэн болохо Палестинын эсэргүүсэлтэй хүдэлөөнэй ажал ябуулгые дараха гэһэн Вашингтон ба хархис хүсэнүүдэй хамтын һэдэлгэ мүн. Һүүлшын, гурбадахи шалтагаанинь гэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэ өөһэдынгөө, мүн Израилиин аша туһын хэрэгүүдые удаан болзорто хангахын тула аминдаа үгэсэлгөөр США араб ороноудай хани харилсаае һандергаха һэдэлгэ гаргана.

Дүтын Зүүн зүгтэ өөрынгөө эзэрхэхы политикаяа бэелүүлхын тула США тэрэ региондо сэрэгэй хүсэ согсолон суглуулна, сэрэгэй баазануудые байгуулна. «Тэдэнэй гол үүргэнь гэхэдэ, арабуудые пистоледэй аман доро барижа, тэдэнэй байгаалиинь баялигуудые мэдэлдээ абаад байлга мүн, — гээд Л. И. Брежнев Демократическа Йеменэй хүтэлбэрилэгшэ Али Насер Мухаммед гэгшын албанай хэрэгээр СССР ерээд байһан үедэ хэлэһэн үгэ соогоо зааһан байна. —Тиигэхэ зуураа, палестин арадай эрхэнүүдэй талаар американ стандартнуудтай» ондоо ороноудтахи ажабайдалай тааруу бэшэ байһан дээрэнээ США «өөрынгөө союзнигууд болон нүхэдтэй харилсаануудаа таһалдуулхагүй байна». Энэ мэдүүлгэ дээрэнээнь хараха-да, Сагаан байшан үндэһэ яһанай илгаагаар доромжолго хэжэ байдаг гүрэнэй «стратегическэ удха шанартайе» өөртөө ашатай туһатайгаар үндэһэлэн баримталжа, ЮАР-тахи «хүнэй эрхэнүүдэй» бэрхэшээлтэ байдалые ороёдоошье анхаран хайхарха дурагүй.

Урда-Африкын тэмсэлдэ бодоһон арадтай һаналаа нэгэдэжэ байһанаа мэдүүлэн, дэлхэйн олониитэ, эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы хүн түрэлтэн ЮАР-та үндэһэ яһанай илгаагаар доромжолхо ябадалые эсэслэн болюулха эрилтэ табина, расистнуудтай хамжажа байһанайнь түлөө империалис ороноуудые буруушаана, Преториин правительствые бүхы талаар газаашалха эрилтэ табина.

И. МАСЛЕННИКОВ,
Л. ВОРОНОВ,
В. КОРОЧАНЦЕВ,
(ТАСС).

Нюуса байдалда үнгэрбэ

РИМ. США-гай президент Дж. Картер Италиин хүтэлбэрилэгшэдтэй — республикын президент С. Пертини, Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ Ф. Коссига гэгшэдтэй хоёр үдэр соо хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэбэ. Картерай Римдэ ерэлгэ айхабтар нюуса байдалда, шанга харуул доро үнгэрөө. Эдэ хоёр үдэрэй туршада Италиин ниислэл хото бүһэлэн хүреэлэгдэһэн лагерь мэтээр үзэгдэбэ. Армиин ба полициин сэрэгшэд ороной бүхы заха булангуудһаа ишэ татагдаһан байгаа. «Винтовко болон автомадуудые бариһан полициин хүдэлмэрилэгшэд болон солдадуудаар хүреэлэгдэнхэй Картер хотын үйлсэ гудамжануудта гарадаг байба, бүлэг итальянецууд үйлсэдэ гаража, эдэнэй үсөөхэниинь лэ тэрэние амаршалһан байгаа» гэжэ «Дейли Американ» газетэ тэмдэглэнэ.

Холбоото Штадууд болон тэдэнэй баруунай ханинар, тэрэ тоодо Италиин уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар ехэ арсалдаа хёмороотой байна гэжэ американ болон итальян газетэнүүд тэмдэглэнэ.

МОРИН СЭРЭГШЭДЭЙ БААТАРШАЛГА

1929 он һэн. Энэ үедэ Совет орондо сэрэгэй хүсөөр добтолхо үшөө нэгэ һэдэлгэ уласхоорондын империализм хэһэн байгаа. Тиихэдээ Хитадай гоминдан-милитарис хүсэнүүдые хэрэглэһэн юм. Тэдэнь Алас Дурна эүгэй манай хилэнүүд шадар сэрэг суглуулжа, хирэ-хирэ болоод лэ добтолгонуудые хэдэг, хилэ шадарай постнуудые, тосхон, һууринуудые буудадаг, манай газарта нэбтэрэн орохоёо һэдэдэг, КВЖД-дэ ажаллажа байһан совет эрхэтэдые али болохоор доромжолдог, элдэб ааша гаргадаг боложо, екэ шахардуу байдал тохёолдобо.

Бүхы Совет орон соогуур буруушаалгын митингнүүд, суглаанууд боложо, Совет правительствын ябуулжа байһан эб найрамдалта политикые бүримүлэн дэмжэжэ, бүү гартаа абажа, Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн байһан тухайгаа манай арад нэгэн дуугаар мэдүүлээ һэн. Иимэ митингнүүд Буряадай ниислэл хотодо, районуудай түб тосхонуудта, Буряадай морин сэрэгэй дивизиондо баһал болоһон юм.

Дайнай аюулай болоходо, тусхай Алас Дурна эүгэй арми (ОДВА) бии болгогдожо, граждан дайнай алдар солото герой В. К. Блюхер командалагшаарнь томилогдоһон байгаа. Буряадай морин сэрэгэй дивизион дайшалхы захиралта тиихэдэ абаад, август соо Даури станци ерэжэ, хилэ сахилгада алба хэжэ эхилһэн түүхэтэй.

Харин энэ үедэ манай гүрэнэй хилэ руу хитад милитаристнууд сэрэгүүдээ татажал байгаа. «СССР-ые үгы хэхэ дайшалхы отрядууд» тиихэдэ бии болгогдоо. Студентнүүд, помещигүүдэй, нюдарганууудай, наймаашадай хубүүд бүридэлдэнь оруулгдаа. Иигэжэ хитад командовани сохилто хэхэ хүсэеэ суглуулжа дүүргэнтээ һэн ха...

Ноябриин 19-дэ, үглөөнэй 4 сагта дайсанай миномёт болон пулемёдууд дахин «абяагаа үгэжэ», үшөө харанхы байһанай ашаар дайсанай ябаган сэрэгынь дивизионой ээлээд байһан газарта бүри дүтэ ерэжэ шадаба. Энэ тулалдаан эгээл хүшэр байба. Хоёр часай турша соо үргэлжэлөө. Тиихэдэ эскадроной командир И. М. Заикин баатарай үхэлөөр унаа һэн...

Ноябриин 20-ной үглөө мандаба. Дайсан хүреэлгэнээ гараха һүүлшын һэдэлгэ хээ. Хитад сэрэгшэдэй нилээн горитой колонно Манжуур хотоһоо добтолбо. Тиихэдэнь эгээл түрүү ябаһан отрядынь һэтэ гаража шадаа. Зүгөөр гол хүсэниинь шанга тулалдаанай һүүлдэ сухариха баатай болоһон юм.

Буркавдивизионой командир Л. А. Бусыгин байлдаанай һая дүүрээд байтар хүреэлгэһээ гараһан бүлэг дайсаниие үгы хэхэ захиралта абаба. «Һэлмэнүүдээ элагануулан дүтэлжэ ябаһан улаан морин сэрэгшэдые харахадаа, дайсад айхабтараар һүрдэжэ, иишэ тиишээ таран гүйлдөөшье һаа, нэгэнииньшье манай гарһаа мултараагүй һэн. Морин сэрэгэй добтолго аймшаттай һүрөөтэй байгаа бшуу»,—гээд дивизионой командир Л. А. Бусыгин хөөрэһэн байдаг.

Сагаан хитадуудтай болоһон шанга тулалдаануудта манай сэрэгшэд шэн габыя, мүхэшэгүй зориг харуулһан байна. И. В. Балдыновай ударидажа ябаһан пулемётчигуудай взводой сэрэгшэд иланганаа шалгараа һэн. Һомонойнгоо дуулһахада, тус взводой пулемётчигууд моридтоо мордожо, добтолгонуудта хабаадалсаһан байха юм.

Отделениин командир Тогон Кинзеев дайсанай зэргэ руу нэбтэ орожо, олонхиень сабшажа унагаагаад. суг ябаһан нүхэдтөө һайн һайхан үльгэр жэшээ харуулан, байлдаанай поли дээрэ унаа һэн. Пулемётчик Дондок Дылгыров дайсанай добтолгын үедэ хүреэлүүлшоо. Тиигэбэшье мэгдэн, тээлмэрдэнгүй, хитадуудай хэды ехээр буудабашье, станкова пулемёдоо абажа, хүреэлгэнээ гаража шадаа. Тиигээд тэрэнээ тодхомсоороо, мэргээр буудажа, дайсаниие тогтоожо шадаһан байха юм. Взводой командирай орлогшо Гуржаб Очиров тархяа шархатаһан байгаа. Зүгөөр ара талада гарангүй, взводоо добтолгодо бодхоожо, сагаан хитадуудые һөөргэ сохин намнажа шадаа. Харин коммунист Басан Байминов байлдаанай хүшэр хаһада (эскадроной ба взводой командир алуулһан байгаа), «Командирнуудайнгаа түлөө урагшаа!»—гэжэ уряалаад, сэрэгшэдые добтолгодо бодхоожо, дайсаниие саашань табяагүй. Политрук В. Плишкин эскадроной командирые һэлгэжэ, байлдаае шадамар бэрхээр ударидаа гэжэ мүн лэ тэмдэглэмээр. Иигэжэ шэн габыята баатаршалганууд тухай хөөрэхэ болоо һаа, үшөө олон жэшээнүүдые дурдамаар ааб даа. Зүгөөр үшөө нэгэ баатаршалга тухай хөөрэнгүй гарахын аргагүй. 1929 оной ноябриин 20-до болоһон байлдаанай үедэ дивизионой командир Л. А. Бусыгиниие буугай хүрзөөр дайсанай солдат сохижо унагааһан сагтань, морин сэрэгшэ Дылык Вамбуев үрдин ерэжэ, командирайнгаа ами наһые абарһан байха юм.

Буряадай морин сэрэгэй дивизионой дайшалхы хэрэгүүд Забайкалиин сэрэгэй булэгэй командованиин үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Кубаньска кавбригадын командир К. К. Рокоссовский, РККА-гай морин сэрэгэй начальник С. М. Будённый, оборонын нарком К. Е. Ворошилов болон бусад буркавдивизион гүхай һайн һайхан үгэнүүдые хэлэһэн байдаг.

Забайкалиин сэрэгэй булэгэй полит-таһагай начальник Ф. И. Зайцев ВКП (б)-гэй Шэтын обкомой пленум дээрэ иигэжэ хэлэһэн юм: «Эндэмнай национальна сэрэгэй нэгэл часть—буркавдивизион бии байгаа. Урдань ехэ орёо зорилго табяабди. Тиигэбэшье Буряад-Монгол ороной баатар хүбүүд энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаа...»

Буряад морин сэрэгшэдэй баатаршалганууде манай гүрэн түрэ үндэрөөр сэгнээ, Буркавдивизион Революционно Хүндэлэлэй Улаан түгаар шагнагдаа бэлэй. Байлдаануудта суурхаһан командирнууд Гуржаб Очиров ба Дондок Дылгыров гэгшэд тэрэниие дивизионойнгоо зүгһөө абаха хүндэтэ эрхэдэ хүртэһэн юм. Социалис Эхэ ороной-гоо хилые нангинаар сахиха байһан тухайгаа тангариг Д. Дылгыров үгэһэн байна. Гадна дивизионой 14 сэрэгшэ Улаан түгай орденуудта хүртөө бэлэй.

Тэдэнэрые бултыень нэрлэхэ хэрэгтэй гэжэ һанагдана: Л. Бусыгин, М. Воропаев. И. Букин, И. Балдынов, Б. Байминов. Д. Вамбуев, Д. Дылгыров, З. Занаев. Т. Кинзеев, Б. Мочалов, Г. Очиров, Н. Хандажапов, И. Харахинов, М. Щукин...

Хитад булимтарагшадтай болоһон байлдаануудта алдаршаһан эдэ сэрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ баһал баатар габыя харуулаа. Зариманайнь саашанхи хуби заяан тухай зарим тэдыгээр дурсамаар.

Дондок Дылгыров БурЦИК-гэй ба Бүхэроссин ЦИК-гэй гэшүүнээр һунгагдаа. 1932 ондо нюдарганууда-йда усадхалгын үедэ унаһан байна. Гуржаб Очиров Халхин-Голдохи байлдаануудта хабаадалсаһан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ партизанска бригадын суута командир байһан, Ленинэй орденоор шагнагдаһан юм. Илья Васильевич Балдынов генерал-майор, Советскэ Союзай Герой болоо. Фашистнартай тэмсэлдэ Л. Бусыгин. Б. Байминов гэгшэд баатарай үхэлөөр унаа. Мүнөө Б. Мочалов (Ольхоной район), З. Занаев, Д. Вамбуев (Агын округ) гэгшэд наһанайнгаа амаралтэда гараһан.

Мүнөө тэрэ сагһаа хойшо 50 гаран жэлэй үнгэрөөд байхада, баатар зоригто ахэ нүхэдэйнгөө алдар солото хэрэгүүдыень хододоо һанажа ябадагаа мэдүүлнэбди

А. ГУРУЖАПОВ,
доцент.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Б. Мочалов, Д. Дылгыров, Д. Вамбуев гэгшэдые харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ буулгабари.

АЖАЛАЙ УРДАХИ ЖАГСААЛ

Советүүдэй талмай. Республикымнай студентнэрэй барилгашадай отрядуудай түлөөлэгшэнэр эндэ сугларжа, байгша оной ажалай гурбадахи семестрэй эхилһэндэ зорюулагдаһан баяр ёнололой жагсаалда зогсобо. Оркестр хүгжэмөө гэнтэ хуряажа, ВЛКСМ-эй обкомой Улаан туг үргэдэн намилзаба. Зонын отрядуудай командирнууд областной отрядай командир нүхэр Дмитриевтэ рапортнуудаа үгэнэ.

Һүүлээрнь нүхэр В. Б. Дмитриевтэ үгэ үгтэбэ.

— Республикымнай дээдэ болон тусгаар дунда һургуулинуудта һуралсалай жэл дүүрэжэ байна. Үнгэрһэн үе соо комсомолой организацинууд, һуралсалай газарнуудай бүхы коллективүүд студентнэрэй барилгын отрядуудые ажалай семестртэ бэлэдхэлгын ехэ худэлмэри хээ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

13 жэл соо худэлжэ байһан эдэ отрядуудта 43 мянгаи хүбүүд, басагад ябажа, үзэл сурталай-политическэ, ажалай һайн бэлэдхэл гараа. Тэдэнэрэймнай олохон хүнүүд Хүндэлэлэй грамота, медаль, орденуудаар шагнагданхай, — гэжэ Владимир Дмитриев саашань тэмдэглээ.

Студентнэр-барилгашад 13 жэл соо үнэхөөрөөшье ехэ ажал бүтээгээ бээ. Ганса байгша ондо тэдэнэр 5,5 миллион түхэригэй ажал хэхээр хараалаа ха юм.

Хэдэн зуугаад студентнэр худөө нютагуудта малай байра бариха, Ивалга, Хэжэнгэ, Петропавловка тосхонуудта ба Улаан-Удэдэ техническэ училищинуудые барилсаха гэхэ мэтэ олон тоо-то объектнүүдые бодхоолсохо байна.

Студентнэр - барилгашад жэлһээ жэлдэ дүршэжэ, ажал хэрэгээ зохидоор, зүбөөр эмхидхэжэ һураа. Жэшээлхэдэ, хэлхеэ холбоной техникум тусгаарлагдаһан отрядуудые (хэлхеэ холбоошодые), кооперативна техникум — худалдаа наймаанай газарта худэлхэ отрядуудые бэлдэдэг болонхой. Тиихэдэ худөө ажахын институдта оньһожоруулагдамал комплексно отрядууд бии болгогдоһоор гурбадахи жэлээ худэлжэ байна.

Студентнэрэй барилгын отрядуудай бүхы ажал ябуулгада институт, техникумүүдэй парткомууд болон захиргаанай газарнүүд бодото һайн туһаламжа үзүүлнэ. Иимэл ушарта хүбүүд, басагад амжалганууде туйлана.

Удаань «Бурятпромстрой» нэгэдэлэй түлөөлэгшэ В. М. Маханов үгэ абажа, залуу барилгашадые гурбадахи ажалайнь семестрэй эхилһэнтэй дашарамуулан амаршалаад, ажал хэрэгтэнь амжалта хүсэбэ.

Гансал энэ нэгэдэлэй барилгануудаа дээрэ нёдондо жэл юһэн отряд (406 барилгашан) худэлжэ, 365 мянган түхэригэй ажал хээ. Тиихэ зуураа 100 лекци уншаһан, 15 концерт харуулһан байна. Харин байгша ондо 290 хүн 500 мянган түхэригэй ажал бүтээхээр шиидэнхэй гэжэ нүхэр В. М. Маханов тэмдэглээ.

Үгэ хэлэлтын һүүлээр ажалай семестртэ бэлэдхэхэ талаар социалис мурысөөнэй дун гаргагдажа, дээдэ һургуулинуудай дундаһаа БГПИ-гэй, тусхай дунда һургуулинууд соohоо хэлхеэ холбоной техникумэй хамтадхагдамал отрядуудта ССО-гой областной штабай Хүндэлэлэй грамота ба вымпелнүүд барюулагдаа.

Тэрэнэй һүүлээр студентнэр-барилгашад В. И. Ленинэй хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

В. НАЙДАНОВА.

РЕПОРТАЖ

НАҺАЖААЛ ХҮНҮҮДЭЙ ХУБСАҺАН ТУХАЙ

Мүнөө үеын хубсаһанай моодьн түхэл хэлбэринүүд олошоржо, ямаршье наһанай хүн сөрынгөө бэедэ таарама хубсана шэлэхэ аргатай гээшэ. Модельернүүдэй дурадхалнуудые хэрэгсээнгүй гаража болохогүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэрэй дурадхаһан олон тоото модельнүүд соohоо һанаанда һайшаагдамаар зүйлнүүдые хэзээдэшье шэлэн оломоор бшуу. Залуу һаа гоё һайхандa дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэһэн хүн хэзээдэшье мэргэжэлтэдэй зүбшэл заабари анхардаг байна.

Эзлжээтэ энэ хөөрэлдөөнэйнгөө үедэ наһажаал, маряатайшаг хүнүүдэй хубсаһан тухай зүбшэн хэлсэе. Дан бүдүүнэр, үзэмжэгүйгөөр харагдахагүйн тула хубсаһаяа онсо янзаар эсхэжэ оёхо арга бии юм. Энэ ушарта эхэнэр хүн шилээд саб гэмээр харагдадаг. Тиимэ байхын тулада элдэб арга хэрэглэгдэхэ болоно. Жэшээлхэдэ, хуняадаһан, хубсаһанай уужам, барюу талань, ута богонинь, тусхай шугамууд—хуу хараада абтадаг. Олонхи маряатай эхэнэрнүүд нарин маргайгаараа барюу хубсаһа үмдэхэ дуратай байдаг. Тиихэдээ нилээд нариннаар харагдахаб гэжэ тэдэнэр буруу ойлгодог. Иимэ хубсаһан бэеын түхэл янзые бүри элишэлдэг юм. Харин бага эзрэгуужамшагаар оёгдоһон хубсаһа үмдэбэл, дээрэ гэжэ һанагдана.

Үндэр бэетэй аад, маряатайшаг эхэнэрнүүдэй костюмуудые үмдэхэдэнь, нилээд таэруу байха. Доошоо утаар эсхэгдэһэн жакедуудые тобшолонгүй үмдөөд ябахада, мүн лэ аятайгаар харагдадаг. Мүроөрөө үргэн хубсаһан байгша оной моодьн онсо шэнжэ болонхой. 40-өөд, 50-яад онуудай үеын хубсаһанай моодын дабтагдажа байһаниинь һонирхолтой бшуу. Бүдөө зүбөөр шэлэжэ абаха гээшэ мүн лэ шухала. Нюдэнэй эреэлмэ томо зурагуудтай бүд маряатай хүнүүдые бүри бүдүүн болгодог. Нимгэн драп, жэжэхэн букле түхэлэй бүд шэлэбэл дээрэ. Бүдэй үнгэ тушаа хэлэбэл, улаан, ягаан. хүри-улаан үнгэтэй хубсаһа үмдэнэн хүн бүдүүнээр, хухэ, ногоон, сэнхир үнгэтэй хубсаһа үмдэнэн хүн нариннаар харагдадаг байна.

Хубсаһа шэмэглэхэдэ хэрэглэгдэдэг зүйлнүүд тушаа тогтоо һаа, бишыхан захатай, хармантай хубсаһа үмдэхэдэнь, маряатай хүндэ юрэдөө таарадаггүй.

Наһажаал эхэнэрнүүднайшье сагай эрилтэдэ таарамаар хубсалха аргатай гэжэ тобшолоод. мэргэжэлтэдэй зааталгүй зүбшэжэ, хубсаһаа шэлэхыень дурадханабди.

Л. ДАГДАНОВА,
оёдолой «Байгал» нэгэдэлэй уран-зурааша модельер.

НАЙМАН ЖЭЛЭЙ УДАА...

Шатараар командаараа Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөн ЛВРЗ-гэй соёлой ба амаралтын парк соохи зүчай павильондо боложо дүүрэбэ.

Дүрбэдэхи уулзалгын һүүлээр хойшолуулагдаһан партинуудай наадагдахада, «Спартагай» шатаршад дүрбэн очко абажа, 21,5 очкотой болоод, ЛВРЗ-гэй командые хүсэһэн байгаа. Зүгөөр «Буревестнигэй» түлөөлэгшэд табаһаа гурбан очко абажа, нэгэ очкогоор эдэнэрһээ уридлажа гараба.

Табадахи нааданда «Забайкалец» «Спартагтай» уулзаа. Тоэд энэ уулзалга нимэ үрэ дүнтэйгөөр дүүрэхэ юм гэжэ сугларагшад огто хүлеэгээгүй һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, спартагайнид 8:1 тоотойгоор шүүжэ, 29,5 очкотой болошобо. Тиигэжэ эдэнэр найман жэл үнгэрөөд, республикын чемпионууд дахинаа болоһон байха юм. Командын капитан В. Назимов, А. Шагжиев, Ю. Краснов, А. Митупов, А. Доржиев, Л. Абзаева, Ц. Туртуев, Б. Буруев, Л. Турчанинова гэгшэд энэ илалтада ехэ габьяатай. Эндэ һүүлшын гурбан хюлгэ дээрэ наадаһан һурагшад командадаа аяар 13,5 очко асараа гээд тэмдэглэхэ шухала.

«Урожай» бүлгэмэй шатаршадые 6:3 тоотойгоор шүүгээд, «Буревестнигэй» суглуулагдамал команда «Спартагһаа» ороёдоол нэгэ очкогоор гээгдэжэ, нёдондоной-хидол адли хоёрдохи һуури эзэлбэ. Зүгөөр тэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлбэл, илажа гараха аргатай байгаа гэжэ һанагдана.

Үнгэрһэн жэлдэ Буряадай АССР-эй VII Спартакиадын чемпионууд болоһон «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэд байгша ондо эдэбхигүй һуулаар наадажа, аяар табадахи һуурида туригдэшоо. Тус командын түрүү бэрхэ шатаршад энэ жэлэй мурысөөндэ хабаадабагүй гэжэ бэшээ нэмди. Гэбэшье мүнөө худөөгэй шатаршадай командын зарим гэшүүд һанаһанда хүрэжэ наадангүй, командаяа гэдэргэнь татаһан байха юм.

«Трудай» командые 5,5:2,5 тоотойгоор илажа, Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортсменүүд дүн хамта 27 очкотойгоор гурбадахи һуури эзэлээ.

«Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд — дүрбэдэхи, авиационно заводой шатаршад һүүлшын, зургаадахи һуурида гараһан байна.

Нэгэдэхи хюлгэ дээрэ наадаршадай дундаһаа ЛВРЗ-гэй электрик Владимир Агафонов табаһаа 4 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. В. Назимов болон Б. Митыпов («Буревестник») тус тустаа 3,5 очкотой болоо.

Хоёрдохи хюлгэ дээрэ Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат С. Намжилов 4,5 очко абажа, онсо шалгарба. Гурбадахи хюлгэ дээрэ К Сойбонов («Урожай»), дүрбэдэхи — О. Шандибаев («Буревестник»), табадахи — Н. Михайлов («Урожай»), зургаадахи — С. Жеребцова («Буревестник»), долоодохи — Ц. Туртуев, наймадахи — В. Умяров (ЛВРЗ), Б. Буруев, юһэдэхи хюлгэ дээрэ Л. Турчанинова, Э. Галданова (ЛВРЗ), А. Столярова («Труд») гэгшэд илажа гараба. Технологическа институдай багша Олег Шандибаев, 31-дэхи һургуулиин һурагша Цыбикжаб Турту-ев гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө хюлгэ дээрэ табаһаа 5 очко абажа, эрхим үрэ дүн туйлаһан байна.

Эхэнэрнүүдэй дунда иланганя һонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. Энэ жэлэй республикын чемпионка — Буряадай багшанарай институдай ахалагша багша С. Жеребцова прибор бүтээлгын заводой инженер-конструктор Л. Игумновае шүүһэн, харин Игумнова хүүгэдэй спортын 5-дахи һургуулиин тренер Т. Агафоновае илаһан, харин Агафонова «Спартагай» түлөөлэгшэ Л. Абзаевае булижа гараа.

Илагшад ресспорткомитедэй кубогаар, дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Энэ мурысөөн республикын шатаршадай хэр һорилготой байһые, эдир халаанай ямараар хүмүүжүүлэгдэдэгэй харалга болобо.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэхи хюлгэ дээрэ илажа гараһан Владимир Агафонов.

В. ПЛУТТЫН фото.

ҺУРАГШАД САГААЛСА ДЭЭРЭ

Һурагшадай дунда һур харбалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөн «Спартагай» стадион дээрэ үнгэргэгдэбэ. Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын үнгэргэһэн энэ мурысөөндэ найман командын мэргэшүүл хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байха юм.

Манай республикын бэрхэ харбагшадай нэгэн—СССР-эй спортын мастер Анатолий Гармаевай һурган һоридог Хурамхаанай районой командын хүбүүд, басагад иланганя найн һорилго бэлэдхэлтэй байнаа харуулба.

Хурамхаанай дунда һургуулиин һурагша спортын мастерта кандидат Виктор Онгонов М-1 упражненеэр харбахадаа, бүхы дүрбэн зайда илажа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ 70 метрһээ харбахадаа, шанга һалхитай, бороо хуратай байгаашье наань, яһала һайн үрэ дүн харуулһан байна,—257 очко.

Энэ һургуулиин һурагша Цыденжаб Будаев—хоёрдохи, Виктор Дампилов (Баргажанай район) гурбадахи һууринуудта гараа. Улаан-Удын 14-дэхи һургуулиин һурагша, спортын мастер Игорь Казайкин наһанаанда хүрэбэгүй.

Хурамхаанай районой түлөолэгшэ Лариса Целовальникова басагадай дундаһаа илажа, чемпион болобо. Баргажанай районой хүүгэдэй спортын һургуулиин һурагшад Л. Низовцева, З. Самсонова гэгшэд удаадахи һууринуудта гараһан байна.

Захааминай районһоо ерэһэн Г. Цыремпилова нимэ ехэ мурысөөндэ түрүүшынхээ хабаадабашье, бэрхэ харбагша боложо ябаһанаа харуулба. Тэрэ 70, 60 метрэй зайнаа харбахадаа, хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

Мурысөөнэй дүнгүүдээр Хурамхаанай районой эдиршүүл командаараа илажа, республикын чемпионууд болобо.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«49-һөө 6-ень тааха» ба «36-һаа 5-ень тааха» спортлотонуудай июнин 14-дэ үнгэргэгдэһэн 24-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото».1-дэхи шүүбэри: Зургаан номер (1 карточка) таанан хүнүүд — 10.000 түхэриг, таба+нэгэ номер хэншье таабагүй, табан номер (26 карточка) таагшад — 1363 түхэриг, дүрбэ+нэгэ номер (29 карточка) таанан хүнүүд—68 түхэриг, дүрбэн номер (1039 карточка) таагшад—43 түхэриг, гурбан номер (15128 карточка) таанан хүнүүд 4 түхэриг абаха байна.

2-дохи шүүбэри: Зургаа ба таба+нэгэ номернуудые хэншье таабагүй. Табан номер (2 карточка) таанан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэ+нэгэ номер (24 карточка) таагшад — 109 түхэриг, дүрбэн номер (322 карточка) таанан хүнүүд—84 түхэриг, гурбан номер (6526 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото». 1-дэхи шүүбэри: Табан номер (3 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (576 карточка) таанан хүнүүд — 221 түхэриг, гурбан номер (18.454 карточка) таагшад 8 түхэриг абаха байна.

2-дохи шүүбэри: Табан номер (4 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (804 карточка) таанан хүнүүд—168 түхэриг, гурбан номер (26025 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 24-дэхи тиражай шүүбэринүүд июнин 25-һаа июлиин 25 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«У времени в плену»—Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 11.40 —«Голоса и краски» — фильм-концерт. 12.10 — Шэнэ һонин. 13.55 — Дамжуулгын программа. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.20 — «Третьего не дано»—баримтата фильм. 15.05—«Тени старого замка»—телевизионно слон серитэй уран һайханай фильмын 1-дэхи ба 2-дохи серинүүд. 16.20 — «Московско комсомолой ажал хэрэгүүд». 16.45—Телестадион. 17.15 — Чувашай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Танилсагты, Чебоксары» — телевизионно баримтата фильм. 17.30—«Чувашия — песня моя» — телевизионно үгүзэмтэ фильм. 18.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Удэ. 18.30 — Илалтын 35 жэлэй ойдо. «И все они в памяти нашей» — Улаан-Удын телестудиин очерк.

Москва. 18.45 — «Весна» — уран һайханай фильм. 20.30—«Время». 21.15 — М. Горькиин «В. И. Ленин» очеркһоо хэһэгүүдые СССР-эй арадай артист Ю. Яковлев уншаха.

Улаан-Удэ. 22.05 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар). 22.25 — «Факел». «Хилын харуулшад».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — Үхибүүдтэ—мультфильмнүүд.

Москва. 18.30 — Норильска горно-металлургическа комбинадай Соёлой ордоной ород хоорой концерт.

Улаан-Удэ. 18.45 — В. Шукшинай зохёолнуудые СССР-эй арадай артист М. Ульянов 'уншаха. 19.50 — Баримтата фильмүүдэй дамжуулга. 20.50 — «Милый лжец» — телевизионно фильм-зүжэгэй 2-дохи серия. 21.35—Соносхолнууд.

Москва. 22.05 — РСФСР-эй арадай артист В. Левкогой концерт. 23.00—Шэнэ һонин.

САГАЙ УЛЯРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим газарта багаханаар бороо орохо. Баруун тээнэ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, аадарай үедэ һалхин шангадаха, 28—33 градус халуун болохо, зарим районуудта 21 градус дулаан байха.

Улаан-Удэдэ үүлэтэйшэг байха, баруун тээнэ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 29—31 градус дулаан байха.

Июнин 25—26-най удэрнүүдтэ үүлэтэйшэг байха, зарим газарта багаханаар бороо орохо, аадарлаха. Баруун тээнэ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һуниндөө 13—18, удэртөө 27—32, зарим нютагуудта һуниндөө 7, удэртөө 22 градус дулаан байха.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Зүчай бэлшээрние аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ»—мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Тэжээл — бултанай хабаадаха хэрэг. «Шиидхэбэри хэрэгтэй» — М. Хензыхеновэй статья. «Республикын ажалай эршэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАССай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Партномой найдамтай тулгуури» — Л. Ананьинай статья. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Хуһата шэлэн басагад»—С. Убеевэй статья. Районно газетэнүүдһээ мэдээсэлнүүд. «Хадата Баунтада» —мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАССай мэдээсэлнүүд. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. Мүнөөдэр — Чуваш АССР-эй 60 жэлэй ой. «Совет арадуудай аха дүү бүлэ соо» — ТАСС-ай материал. Фото-мэдээсэлнүүд. Улаан-хоорондын шэнжэлэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Спорт. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

Табадахи хуудаһанда. Мүнөөдэр — Ямаршье ажабайдалда. «Ажалай ажалаа» — Ю. Ивановай статья. «Ажалай ажалаа» — Ю. Ивановай статья. «Ажалай ажалаа» — Ю. Ивановай статья